

Pētījums

“Revitalizācijas vajadzību izpēte degradētajai teritorijai Kalnciema pagasta centrā, Kalnciemā, Jelgavas novadā”

Situācijas analīze un attīstības koncepcijas izstrāde

Jelgava, 2025

Interreg Europe programmas projekts „Labāka dzīve mazās un vidējās pašvaldībās: no starpreģionu aktivitātēm līdz uzlabotām revitalizācijas stratēģijām/ InterRevita”, Nr. 01C0034

Satura rādītājs

Satura rādītājs	2
Informācija par projektu	3
Ievads	4
1. Esošās situācijas izpēte	7
1.1. Kalnciema iedzīvotāju “portrets”	7
Teritoriālais un iedzīvotāju pārskats	7
Sociāli ekonomiskie aspekti	10
Uzņēmējdarbība	10
Demogrāfiskā dinamika un migrācija	11
Secinājumi	11
1.2. Iedzīvotāju vēlmju apkopošana un analīze – sadarbība ar NVO, iedzīvotāju kopienas un uzņēmējiem	12
1.3. Vēsturisko materiālu apkopošana par degradētās teritorijas Kalnciema centrā attīstības vēsturi	16
1.4. Esošās ainavas funkcionāli – telpiskā analīze	19
1.5. Esošās ainavas vizuāli – estētiskā analīze, skatu analīze	23
1.6. Esošo apstādījumu struktūras izpēte	26
2. Plānotās situācijas koncepts	29
Publiskās ārtelpas kvalitāte	29
2.1. Iedzīvotāju iesaiste plānošanas procesā – Attīstības redzējuma veidošana radošajā darbnīcā	31
2.2. Tirdzniecības teritorijas Kalnciema centrā attīstības koncepta izstrāde – plāns un zonējums	36
2.3. Transporta un gājēju kustības principu un shēmas izstrāde	37
2.4. Atsevišķo zonu, izmantojamo elementu un objektu apraksta izstrāde	38
2.5. Plānotās situācijas 3D vizualizācijas	48
Pielikumu saraksts:	51

Informācija par projektu

Pasūtītājs:

Jelgavas novada pašvaldība, reģistrācijas Nr. 90009118031, Adrese: Pasta iela 37, Jelgava, LV-3001

Pasūtītāja kontaktpersona: Anita Škutāne, projekta vadītāja, tel. 63048446, anita.skutane@jelgavasnovads.lv

Izstrādātājs:

SIA "Ainavas izpētes un plānošanas institūts", PVN reģ.nr. LV43603086650, Adrese: Loka Maģistrāle 9-28, Jelgava, LV 3004

Izstrādātāja kontaktpersona: Natalija Ņitavska, ainavu arhitekte tel.26442753, e-pasts – natalija.nitavska@gmail.com

Projekta izstrādes periods: 8.01.2025. – 7.07.2025.

Projekta nosaukums: Revitalizācijas vajadzību izpēte degradētajai teritorijai Kalnciema pagasta centrā, Kalnciemā, Jelgavas novadā (situācijas analīze un attīstības koncepcijas izstrāde).

Objekta adreses, kadastra apzīmējumi 54110010056 (Tirgus iela 1, Kalnciems, Kalnciema pag., Jelgavas nov., LV-3016); 54110010172 (Tirgus iela, Kalnciems, Kalnciema pag., Jelgavas nov.) daļa; 54110010171 (Lielā iela, Kalnciems, Kalnciema pag., Jelgavas nov.) daļa.

Ievads

Pētījums sagatavots teritorijai (laukumam) Kalnciema centrālajā daļā, kas ikdienā ir maz funkcionāls un izmatots pamatā gan transporta, gan gājēju tranzīta kustībai, bet regulāri izmantots tirgošanās vajadzībām. Pašā pētījumā analizēta ne tikai paša laukuma teritorija, bet arī pieguļošās teritorijas, lai izprastu teritorijas funkcionāli telpisko struktūru, vietas identitāti, teritorijas skatu līnijas, sasaistes ar citām teritorijām utt.

Objekta teritorijas robeža

Pētījuma mērķis ir noskaidrot Kalnciema iedzīvotāju vajadzības un vēlmes attiecībā uz revitalizāciju degradētai teritorijai (*laukumam*) ciemata centrā. Pētījumā nepieciešams analizēt pašreizējo situāciju Kalnciemā (*piemēram, iedzīvotāju skaits, vecuma grupas, apbūves blīvums, mājražotāju tirdzniecības tendences utt.*), lai identificētu piemērotāko teritorijas attīstību, tajā skaitā iespējamās atpūtas un zaļās zonas, rotaļlaukumu un sporta laukumu bērniem un jauniešiem, vietējās produkcijas tirgus/gadatirgus organizēšanas iespējas u.c. iespējamās idejas. Tādējādi laukums tiks pārveidots par dzīvīgu un pievilcīgu vietu bērniem, ģimenēm, vietējai kopienai un viesiem, kur notiks arī dažādi pasākumi.

Ideja sasaucas ar Interreg Europe programmas projekta partneru – Polijas Nowy Dwór Mazowiecki pilsētas – labās prakses piemēru – Sāls laukuma revitalizāciju sociālajām, tūrisma un ekonomiskajām aktivitātēm, radot vietu, kas būs pievilcīga un pieejama visām vecumu grupām. Nowy Dwór Mazowiecki pilsēta plāno veicināt ekonomisko aktivitāti, izveidojot tirgus un ēdināšanas zonu, sēdvietas, atpūtas un zaļās zonas, kā arī veicinot vietējo uzņēmumu attīstību ap laukumu. Arī Jelgavas novada pašvaldība vēlas izveidot līdzīgu vietu Kalnciema ciemā. Vēl viena laba prakse, kas jāņem vērā, ir Roeselares pašvaldības labās prakse Beļģijā, kur Roblox tika izmantots kā līdzdalības rīks rotaļlaukuma pārveidei, kā arī tiek veiktas dažādu iedzīvotāju grupu anketēšanas un viedokļa noskaidrošana.

Jelgavas novada pašvaldības pētījumā nepieciešams aptaujāt vietējos iedzīvotājus – dažādas vecuma grupas, dzimumus utt. – izmantojot intervijas un aptaujas, kā arī ArcGIS anketas tiešsaistē. Tas ir unikāls piegājiens pašvaldībā, jo parasti šādās situācijās netiek veikti pētījumi un netiek apkopots viedoklis (īpaši bērnu un skolēnu). Šī anketēšana un aptaujas jāparedz pētījuma izpildītājam.

Šis pētījums veicinās Jelgavas novada Uzņēmējdarbības atbalsta attīstības plāna 2018.-2028. gadam mērķu sasniegšanu, ietverot infrastruktūras uzlabojumus uzņēmējdarbības attīstības vajadzībām, palielinot teritoriju skaitu, kurās var uzsākt vai attīstīt uzņēmējdarbību. Pieaugs pasākumu/aktivitāšu skaits, un tiks radītas inovācijas (preces/pakalpojumi/procesi) Jelgavas novada teritorijā; tiks veicināta pašvaldības produktu un pakalpojumu atpazīstamība. Ilgtspējīga integrēta teritoriālā attīstība, revitalizējot vidi, palielinās uzņēmumu un iedzīvotāju skaitu pašvaldībā.

Papildus pētījumā jānodrošina vizuālu priekšlikumu izstrāde teritorijas attīstībai (piemēram, veidojot vizualizāciju vai vietas plāna skici). Tādējādi teritorijai būs skaidra attīstības vīzija, kas atvieglēs projekta mērķa sasniegšanu.

Darba uzdevums:

1. Esošās situācijas izpēte:

- Kalnciema iedzīvotāju “portreta” izveide (vecuma, dzimuma struktūra, nacionālā piederība u.c.);
- Iedzīvotāju vēlmju apkopošana un analīze – sadarbība ar NVO, iedzīvotāju kopienas un uzņēmējiem;
- Vēsturisko materiālu apkopošana par degradētās teritorijas Kalnciema centrā attīstības vēsturi;
- Esošās ainavas funkcionāli – telpiskā analīze;
- Esošās ainavas vizuāli – estētiskā analīze, skatu analīze;
- Esošo apstādījumu struktūras izpēte.

2. Plānotās situācijas koncepta izstrāde:

- Iedzīvotāju iesaiste plānošanas procesā – tikšanās un aptaujas, intervijas;
- Degradētās teritorijas Kalnciema centrā attīstības koncepta izstrāde – plāns un zonējums;
- Transporta un gājēju kustības principu un shēmas izstrāde;
- Atsevišķo zonu, izmantojamo elementu un objektu apraksta izstrāde;
- Plānotās situācijas 3D vizualizācijas.

Pētījumā izmantotās metodes

Lai sagatavotu pētījumu un koncepcijas priekšlikumu, ir savākti dažādi dati un informācija – gan kartogrāfiskie, gan apsekojot dabu, gan tiekoties ar cilvēkiem (*vēsturnieks un muzeja speciālists, pašvaldības darbinieki, iedzīvotāji, tirgotāji un uzņēmēji*), gan veidojot aptaujas GIS platformā jauniešiem un organizējot iedzīvotāju tikšanās - darbnīcu.

Datu ieguvei izmantoti vairāki informācijas avoti:

- Datu ieguvei un analīzei – tiešsaistes dati par iedzīvotājiem un pašu teritoriju;
- Muzeja dati par vēsturisko attīstību;
- Kartogrāfiskie dati;
- Centrālās statistikas pārvaldes dati par iedzīvotāju statistiku.

Teritorijas izpētei:

- veikti vairāki apsekojumi dabā, analizējot gan esošo infrastruktūru un to kvalitāti, gan funkcionalitāti, gan apstādījumus – to telpiski un estētiski vizuālas kvalitātes;
- analizēti topogrāfiskie materiāli un kartes;
- analizēta esoša ceļu struktūra, transporta un gājēju kustības virzieni;

Iedzīvotāju viedokļa apkopošanai izmantotas vairākās metodes:

- GIS aptauja - ArcGis Survey123;
- Bērnu zīmējumi – piedalījās bērni no Kalnciema pagasta pamatskolas
- ieinteresēto pušu iesaistes pasākums (9.05.2025., *Kalnciema kultūras nams, Jelgavas iela 15, Kalnciema pagasts, Jelgavas novads*)
- tiešas intervijas un tikšanas – tirgus dienās apmeklējot teritoriju un runājoties ar tirgotājiem un uzņēmējiem (2 apmeklējumi);
- individuālas pārrunas ar pašvaldības darbiniekiem;

Koncepcijas izstrādei:

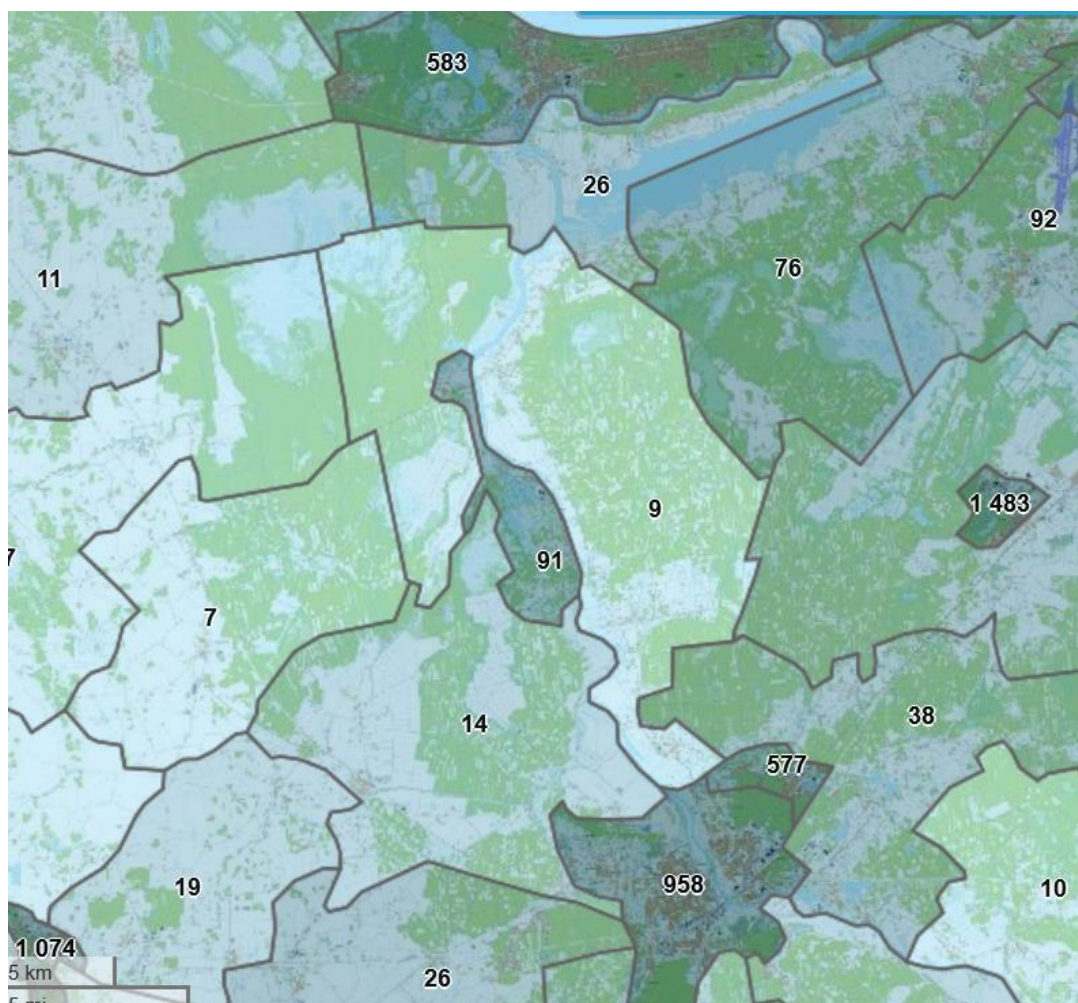
- izmantotā “Publiskās ārtelpas kvalitātes kritēriju analīze” – drošība, labsajūta un komforts, aktivitātes un funkcionalitāte, vizuālais tēls un identitāte;
- “prata vētra” (ideju ģenerēšana), piedaloties iedzīvotājiem iesaistes pasākumā – gan diskutējot grupās, gan pie teritorijas kopējas apsekošanas (9.05.2025., *Kalnciema kultūras nams, Jelgavas iela 15, Kalnciema pagasts, Jelgavas novads*).

1. Esošās situācijas izpēte

1.1. Kalnciema iedzīvotāju “portrets”

Teritoriālais un iedzīvotāju pārskats

Kalnciems ir neliels, kompakts pagasts ar kopējo platību **22,7 km²**. Tajā dzīvo **1839 iedzīvotāji**, no kuriem **1582 jeb 86%** ir koncentrēti, Kalnciema ciemā — pagasta centrā. Šobrīd Kalnciema pagaista iedzīvotāju blīvums radītājs ir 91 cilvēks uz 1 km², kas salīdzinājuma ar citām intensīvi apbūvētām teritorijām ir samērā zems. Savukārt pēc Jelgavas novada pašvaldības rīcībā esošajiem datiem, uz 01.01.2025. no visiem Jelgavas novada ciemiem Kalnciemā otrais lielākais iedzīvotāju skaits novadā.¹

Attēls. Iedzīvotāju blīvuma statistikā Kalnciemā un pieguļošās teritorijās (Centrālās statistikas pārvaldes tiešsaistes dati)²

¹ Jelgavas novada pašvaldības dati uz 01.2025.

² Centrālās statistika pārvaldes online dati - Iedzīvotāji > Iedzīvotāju skaits un raksturojošie rādītāji > Iedzīvotāju skaita izmaiņas > Iedzīvotāju blīvums (eksp. statistika) <https://geo.stat.gov.lv/stage2/#>

Dabiskais pieaugums un vecuma struktūra

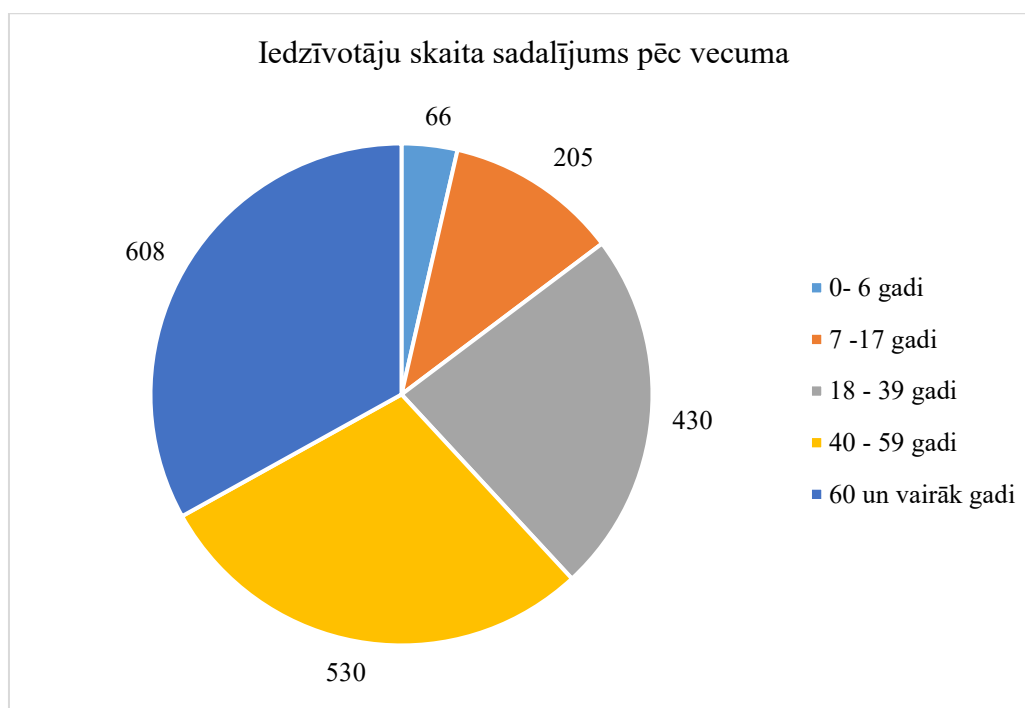
Kalnciema iedzīvotāju vecuma struktūra liecina par novecojošu sabiedrību un zemu dzimstību (pašvaldības dati uz 01.2025):

- **Dzimušie (2024):** 10
- **Mirušie (2024):** 39
- **Dabiskais pieaugums:** –29 iedzīvotāji³

Vecuma sadalījums:

Vecuma grupa Skaitis Procenti no kopskaita

0–6 gadi	66	3.6%
7–17 gadi	205	11.2%
18–39 gadi	430	23.4%
40–59 gadi	530	28.8%
60+ gadi	608	33.1%

Attēls. Iedzīvotāju skaita sadalījums pēc vecuma ⁴

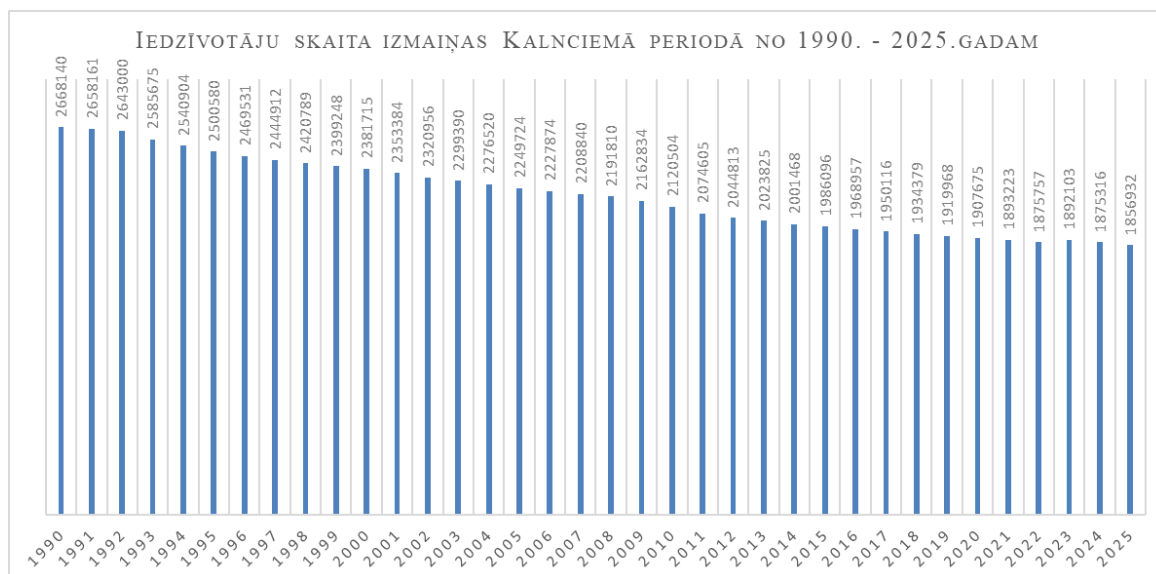
Trešdaļa iedzīvotāju ir vecāki par 60 gadiem, kas norāda uz izteiktu sabiedrības novecošanu. Bērnu un pusaudžu kopējais īpatsvars ir tikai ~15%, kas rada nākotnes izaicinājumus izglītības, darbaspēka un ilgtermiņa attīstības jomā.

³ Pašvaldības dati - ikgadējo demogrāfisko rādītāju apkopojums

⁴ Pašvaldības dati - ikgadējo demogrāfisko rādītāju apkopojums

Iedzīvotāju skaita izmaiņas

Iedzīvotāju skaita izmaiņām izvēlēti dati sākot no 1990.gada līdz 2025.gadam.

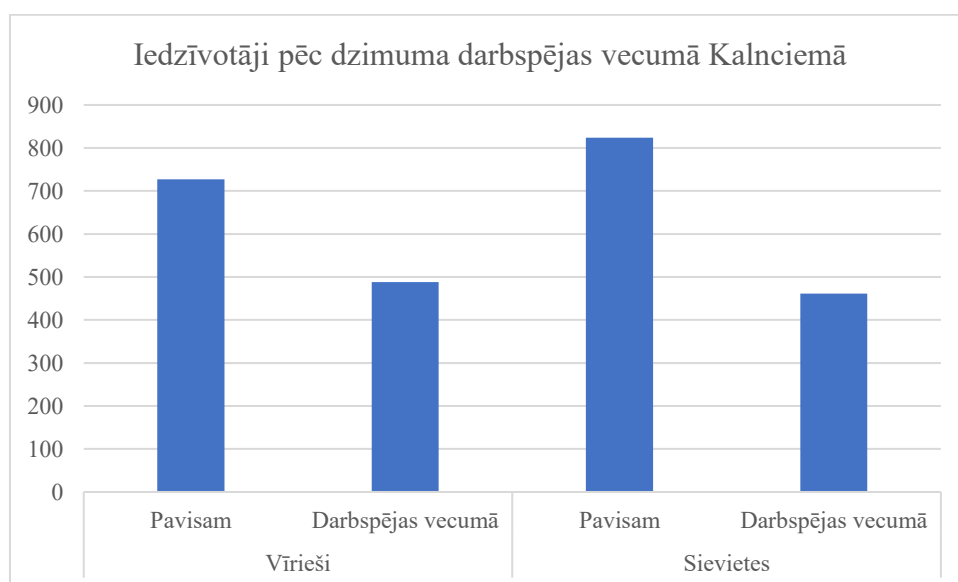

Attēls. Iedzīvotāju skaita izmaiņas laika periodā no 1990. gada līdz 2025. gadam⁵

Iedzīvotāju skaita samazinājums ir pakāpenisks, kas saistīts ar zemu dzimstību, arī šobrīd lielāku daļu no iedzīvotājiem sastāda tie, kuru vecums virs 60 gadiem.

Iedzīvotāju sadalījums pēc dzimuma

Kalnciemā iedzīvotāju sadalījums pēc dzimuma – sagatavoti dati, analizējot arī darbaspējīgus iedzīvotājus.

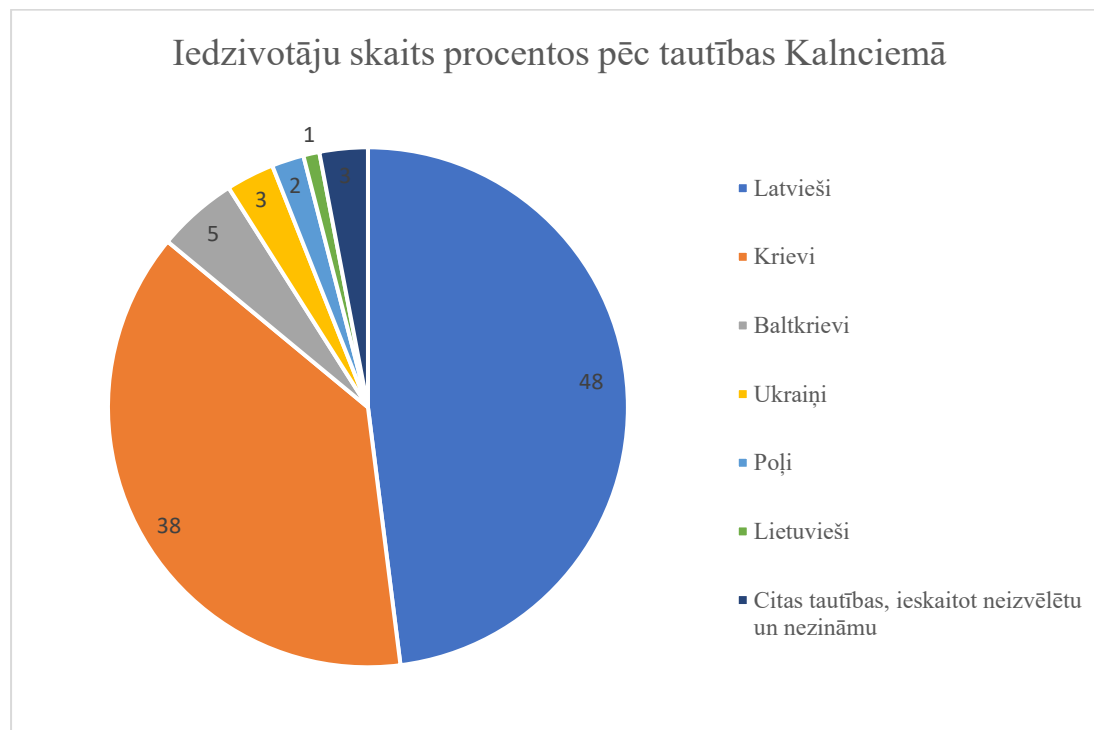
Attēls. Iedzīvotāju sadalījums pēc dzimuma darbības vecumā⁶

⁵ Centrālās statistikas pārvaldes online dati <https://data.stat.gov.lv:443/sq/26175>

⁶ Centrālās statistikas pārvaldes online dati <https://data.stat.gov.lv:443/sq/26174>

Lielāko īpatsvaru veido sievietes, kaut gan darbaspējas vecumā vīrieši ir vairāk, tātad samērā daudz sievietes, kas nav darbaspējas vecumā, salīdzinot datus ar vecumu, var secināt, ka tieši vecumā pēc 60 gadiem.

Iedzīvotāju sadalījums pēc tautības

Attēls. Iedzīvotāju sadalījums pēc tautības, procentos⁷

Šobrīd lielāko īpatsvaru veido latvieši (48%), nedaudz mazāk krievi (38%) - kopā sastādot 86% no visiem iedzīvotājiem.

Sociāli ekonomiskie aspekti

Lielākā daļa aktīvā vecuma cilvēku (18–59 gadi — 960 personas, jeb 52%) veido vietējo darbaspēku. Ņemot vērā zemo dzimstību un augstu pensijas vecuma iedzīvotāju īpatsvaru, Kalnciemam nākotnē būs jādomā par:

- darba vietu pieejamību un mobilitāti;
- jauniešu piesaisti vai atgriešanu;
- sabiedrisko pakalpojumu pielāgošanu novecojošai sabiedrībai.

Uzņēmējdarbība

Kalnciemā uzņēmējdarbība ir daudzveidīga un ietver:

- Ražošanu un pārstrādi — EcoLead pārstrādā akumulatorus, A BOX ražo kartona iepakojumu.

⁷ Centrālās statistika pārvaldes online dati <https://data.stat.gov.lv:443/sq/26173>

- Nozīmīgu tradicionālo nozares jomu saglabāšana — mežizstrāde, transporta pakalpojumi, būvniecība.
- Sociālo uzņēmējdarbību, kas gan sniedz pievienoto vērtību sabiedrībai, gan gūst atbalstu grantu programmās - sociālais uzņēmums SIA “4 vēji”.

Kalnciema pagasta reģistrēti 105 uzņēmumi (Lursoft dati uz 01.09.2025). No šiem uzņēmumiem 10 nodarbina 10 un vairāk personas, savukārt SIA "Spectre Latvia" nodarbina 214 cilvēkus. Vēl 10 uzņēmumos strādā 9-2 cilvēki.

Visu reģistrēto uzņēmumu kopējais apgrozījums sastādīja 21 529 771 EUR (Lursoft dati uz 01.09.2025).

Demogrāfiskā dinamika un migrācija

Ar negatīvu dabisko pieaugumu (–29 cilvēki gadā) Kalnciemā notiek iedzīvotāju skaita samazināšanās. Ja šai dinamikai pievienojas vēl migrācija (piemēram, jauniešu aizbraukšana uz pilsētām vai ārzemēm), iedzīvotāju novecošana tikai pastiprināsies.

Kalnciema sabiedrība un attīstības izaicinājumi

Galvenie novērojumi:

- Iedzīvotāju blīvums koncentrēts vienā centrā – tas atvieglo pakalpojumu sniegšanu, bet arī norāda uz iespējamu perifērijas iztukšošanos.
- Dati liecina par nepieciešamību veidot atbalsta mehānismus senioriem.
- Jauniešu skaita stabilizēšana ir kritiski svarīga Kalnciema attīstībai.

Attīstības virzieni:

- Senioru aprūpes un veselības infrastruktūras attīstība,
- Jauniešu atbalsta programmas, darba vietas un mājokļu pieejamība,
- Sabiedriskās aktivitātes un kopienas saliedēšanas iniciatīvas.

Secinājumi

Kalnciems ir raksturīga mazpilsētas apdzīvotā vieta Latvijā ar izteiktu novecojošu iedzīvotāju struktūru un zemu dzimstību. Sabiedrības ilgtspējīga attīstība būs cieši saistīta ar spēju nodrošināt kvalitatīvu dzīves vidi gan jauniešiem, gan senioriem, vienlaikus stiprinot lokālpatriotismu un ekonomiskās iespējas. Jaunajām ģimenēm jānodrošina kvalitatīva un droša vide, ar attīstītu infrastruktūru, pieejamam darba vietām un izglītības iestādēm, kas varētu veicināt dzimstības palielinājumu.

Lai Kalnciemā veicinātu dzimstību un iedzīvotāju skaita pieaugumu, ir nepieciešama komplekso risinājumu pieeja, kas apvieno sociālos, ekonomiskos un infrastruktūras aspektus.

Atbalsts ģimenēm un jaunajiem pāriem:

- Bērna piedzimšanas pabalstu palielināšana tieši mazajās apdzīvotajās vietās.
- Nodokļu atvieglojumi ģimenēm ar bērniem.
- Bezmaksas vai subsidēti bērnudārzi, arī privātas aukles apmaksas sistēma.
- Atbalsts pirmā mājokļa iegādei, piemēram, valsts līdzfinansējums vai garantijas jaunajām ģimenēm Kalnciemā.

Nodarbinātības un attālinātā darba iespējas:

- Attālinātā darba infrastruktūras attīstība – labs internets, kopstrādes telpas.
- Atbalsts vietējo uzņēmumu attīstībai, piemēram, zemākas nodokļu likmes vai granti maziem uzņēmumiem.
- Apmācību programmas, lai cilvēki varētu pārkvalificēties un strādāt digitālajās nozarēs no mājām.

Dzīves kvalitātes uzlabošana:

- Labiekārtota vide – sakopti ceļi, parki, veloceļi, kultūras centri.
- Medicīnas un izglītības pakalpojumu pieejamība, piemēram, ģimenes ārsts uz vietas, mūsdienīga skola un bērnudārzs.
- Sabiedriskā transporta pieejamība uz tuvākajām pilsētām (piemēram, Jelgava vai Rīga).

Migrācijas veicināšana no lielākajām pilsētām:

- Dzīvesvietas pārcelšanās atbalsta programma – finansiāls stimuls cilvēkiem, kas pārcēlas uz Kalnciemu.
- Pašvaldību dzīvokļi vai zemes piešķiršana būvniecībai ar atvieglojumiem.

Kopienas stiprināšana:

- Kultūras un sabiedriskie pasākumi, kas rada piederības sajūtu un piesaista jaunos cilvēkus.
- Iedzīvotāju līdzdalība - lēmumu pieņemšanā – aktīvas vietējās iniciatīvas.

1.2. Iedzīvotāju vēlmju apkopošana un analīze – sadarbība ar NVO, iedzīvotāju kopienu un uzņēmējiem

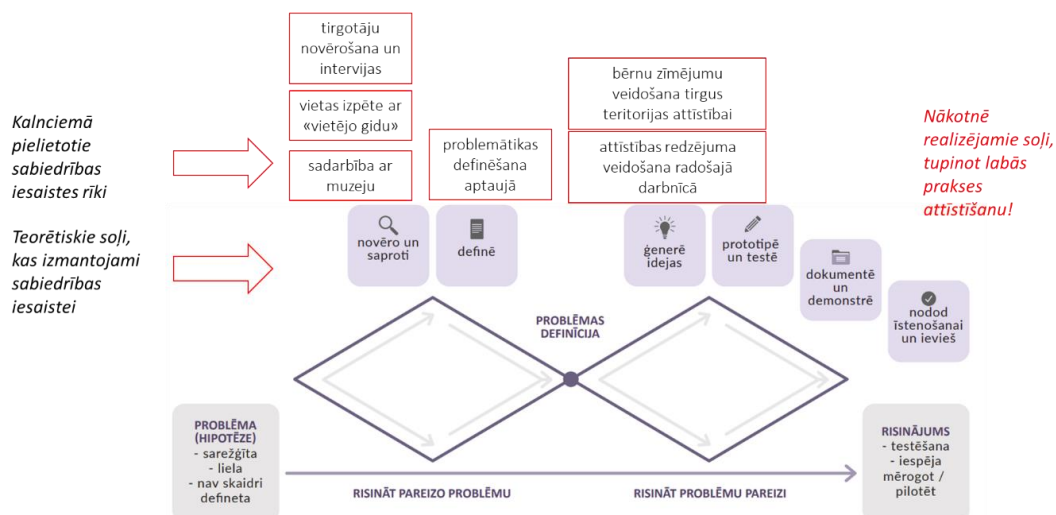
Publiskās ārtelpas attīstībā ir ļoti būtiski iesaistīt sabiedrību. Un vēl jo būtiskāk ir sabiedrību iesaistīt nevis formāli, bet patiešām padziļināti. Lai arī sabiedrības iesaistes rīkus un līmeņus ar kombinēt, tomēr visefektīvākais ir tas, kur iedzīvotāji risina un paši sniedz priekšlikumus teritorijas attīstībai.

Kalnciema sabiedrības iesaistes pasākumi bija vairāki, kas aptvēra gan iedzīvotāju informēšanu, gan skolēnu iesaisti caur zīmējumu veidošanu, gan aptauju, gan arī radošo darbnīcu, diskusiju ar sabiedrības pārstāvjiem, ieinteresētajām pusēm.

Attēls. Sabiedrības līdzdalības līmeņi (“trepes”) ⁸

Kopumā jāsaprot, ka mūsdienās pieaug arī jaunu – tiešāku un iekļaujošāku – sabiedrības līdzdalības formu izmantošana: koprade, dizaina domāšana, deliberatīvās metodes, domnīcas, ideju hakatoni, iedzīvotāju apspriedes, interaktīvi un digitāli līdzdalības rīki un citas jaunas formas.

Attēls: Sabiedrības iesaistes soļu sasaiste ar Kalnciema iedzīvotāju iesaistes soļiem ⁹

⁸Sabiedrības līdzdalības līmeņi (“trepes”). Avots: OECD un, Valsts kanceleja, domnīca “iesaistoša un rezultatīva sabiedrības līdzdalība” <https://www.mk.gov.lv/lv/media/13835/download>

⁹ Sabiedrības iesaistes soļu sasaiste. Avots: OECD un, Valsts kanceleja, domnīca “iesaistoša un rezultatīva sabiedrības līdzdalība” <https://www.mk.gov.lv/lv/media/13835/download>

Pirmais solis bija teritorijas apskate ar “vietējo gidu”, kas šajā gadījumā bija Kalnciema pašpārvaldes vadītāja Krista Ribakova. Būtiska ir pievienotā vērtība teritorijas apskatē, kas padziļināti iepazīstina ar vietas esošo stāvokli, risināmajiem jautājumiem, kā arī apsaimniekošanas izaicinājumiem. Kā arī izpētes vajadzībām tika sniegta informācija par potenciālajām ieinteresētajām pusēm un pārstāvjiem, kas ir uzrunājami un iesaistāmi.

Kā viens no resursiem tika iezīmēts Kalnciema muzejs, kuram krātuvē ir pieejama informācija, kas nav pieejama plašākai sabiedrībai vai pieejama brīvpieejas katalogos. Muzeja sniegtā informācija, kas identificēta klātienē diskusijās, apkopota atsevišķā nodaļā.

Bērni savu redzējumu teritorijas attīstībai sniedza caur zīmējumiem. Zīmējumi atspoguļo dažādās teritorijas vērtības, sasaisti ar Lielupi, kā arī vēlmi pēc kā atraktīvāka, un iespējamo mainību cauri sezonām. Bērnu zīmējumi ar viņu komentāriem pieejami pielikumā (pielikums Nr.7)

Tirgus novērošana un intervijas ar tirgotājiem ļāva patiešām izprast reālo izmantošanu un vajadzības. Kā viens, secinājums, kas iezīmējās bija, ka nojumes tirgotājiem nav nepieciešamas, bet tirgotājiem ir vajadzība pēc labierīcībām, dzeramā ūdens, kā arī skaidrāks laukuma sadalījums. Laukumam sadalījums nepieciešams, lai ne tikai būtu drošāka piekļuve un pārvietošanās, bet arī lai būtu vienlīdzīgāks teritoriālais sadalījums starp tirgotājiem.

Attēls. Tirgus dienas Kalnciemā (autoru foto)

Pēc intervijām ar tirgotājiem un iedzīvotājiem var secināt, ka tirgus potenciālie uzņēmēji ir mājražotāji, pārtikas produktu nelielie uzņēmumi, lauksaimniecības produkcijas (dārzeņi, augļi un augi utt.) ražotāji.

Aptauja

Aptauja bija kā papildus rīks problemātikas, kā arī vērtību identificēšanā.

Kalnciema iedzīvotāju aptauja tika veikta 2025. gada pavasarī, izmantojot ArcGis Survey123. Kā liels izaicinājums, bet būtiska aptaujas sastāvdaļa bija nozīmīgo un arī maināmo elementu identificēšana un fotoattēlu pievienošana. Bez papildu instrukcijām derīgus ģeolokācijas datus nebija iespējams iegūt. Tehnisko aptaujas daļu realizēja Krista Tumova – Jelgavas novada pašvaldības Centrālās administrācijas Stratēģiskās plānošanas nodaļas vadītāja. Aptaujas mērķis bija noskaidrot Kalnciema iedzīvotāju vajadzības un vēlmes attiecībā uz attīstības teritoriju (laukumu) ciema centrā (teritorija starp Lielo, Tirgus, Nometnes ielām). Aptaujā tika iekļauta arī vizuālā informācija, norādot, kura teritorija iekļauta aptaujā. Kā arī respondenti tika informēti, ka aptaujas laikā būs nepieciešamas pievienot attēlu ar būtiskiem elementiem no centra teritorijas, līdz ar to aptaujas laikā nepieciešamas doties uz attiecīgo teritoriju (vai to apmeklēt iepriekš).

Attēls. Teritorijas robežas attēlojums aptaujā.

Aptaujā piedalījās 15 dalībnieki. Aptaujā piedalījās iedzīvotāji no dažādām vecuma grupām. Respondentu vidū bija gan studenti, gan strādājošie, gan arī pensionāri. Viens no jautājumiem bija – “Ar kādu krāsu Jums asociējas Kalnciems?”, uz kuru dominējošā atbilde ir “**zaļa**”. Savukārt uz jautājumu “Kas, Jūsaprāt, ir galvenās Kalnciema vērtības” – kā būtiskas izvirzās – Lielupe, daba, un kūdra, bet visai daudz ir, arī atzīmējuši Vietējos iedzīvotājus, vēsturi un mālu, bet apbūve un citas vērtības ir mazāk atzīmētas.

Runājot **par attīstību** jāatzīmē, ka vairums saskata tirgus laukuma funkcijas saglabāšanu, bet vienlaicīgi nozīmīgi ir elementi, kurus nepieciešams iekļaut šajā laukumā – atpūtas vietu, labierīcības, apstādījumus, utt.

Kā elementi, kas būs **demontējami**, respondenti ir bijuši vērīgi un atzīmējuši dažādus vidi degradējošos elementus.

Att. iedzīvotāju aptaujā iekļautie demontējamie elementi.

Papildus atzīmēts **piekļuves jautājums** tirgus laukumam ir būtisks, lai to pilnvērtīgi varētu izmantot un no visiem aplūkotajiem veidiem, kā nepilnīga tiek vērtēta piekļuve ar automašīnu, kas būtu uzlabojama.

1.3. Vēsturisko materiālu apkopošana par degradētās teritorijas Kalnciema centrā attīstības vēsturi

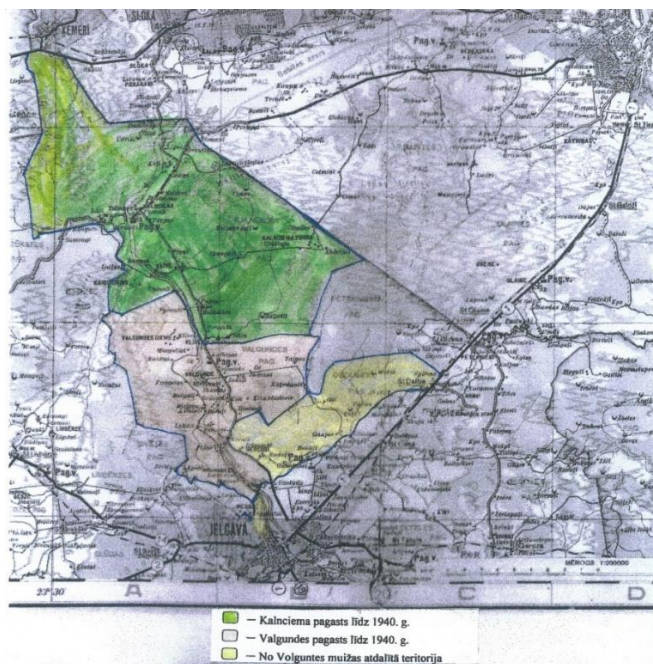
Kalnciema pagasts ir viena no Jelgavas novada administratīvajām teritorijām, kas atrodas novada ziemeļos - 45 km no Rīgas, 20 km no Jelgavas un 18 km no Jūrmalas. Teritoriju šķērso Rīgas – Liepājas autoceļš A9 un Jelgavas – Jūrmalas autoceļš P101.

Pagasta apdzīvotās vietas ir Kaļķis un Kalnciems.

Kalnciema pagasts tika izveidots no Kalnciema pilsētas ar tās lauku teritoriju 2010. gada sākumā, šo pārmaiņu rezultātā pagasta centrs Kalnciems zaudēja pilsētas statusu. Teritorija ir apdzīvota jau vismaz 3000 gadu, par to liecina Lielupē pie Kalnciema tilta atrastais raga cirvis, un Kaigu purva malā atklātā akmens laikmeta laivas cirvju kultūras apmetne.

Pagasts ar šādu nosaukumu pastāvēja arī agrāk, tomēr tā aptvertā teritorija bija visai atšķirīga no pašreizējās. 1935. gadā Kalnciema pagasta platība bija aptuveni 18 200 ha. Pēc Otrā Pasaules kara pagastā izveidoja Kalnciema un Kaigu ciemus, bet pagastu 1949. gadā likvidēja. Kalnciems 1949. gada 16. jūnijā ieguva strādnieku ciemata (pilsētciemata) tiesības un tam pievienoja likvidētos Kaigu, Kalnciema un Rūduļu un Valgundes ciemus izveidojot Kalnciema lauku teritoriju. 1949. gada 31. decembrī Kalnciema un Valgundes ciemus atjaunoja. 1977. gadā daļa pilsētciemata lauku teritorijas tika atdota Kalnciema ciemam, kuru 1979. gadā pievienoja Valgundes ciemam.

1991. gada 14. novembrī Kalnciems ieguva pilsētas tiesības. 2009. gadā administratīvi teritoriālās reformas rezultātā Kalnciems ar lauku teritoriju tika iekļauts Jelgavas novadā, savukārt 2010. gada janvārī, pilsētu ar lauku teritoriju reorganizējot par Kalnciema pagastu, Kalnciems zaudēja pilsētas statusu.

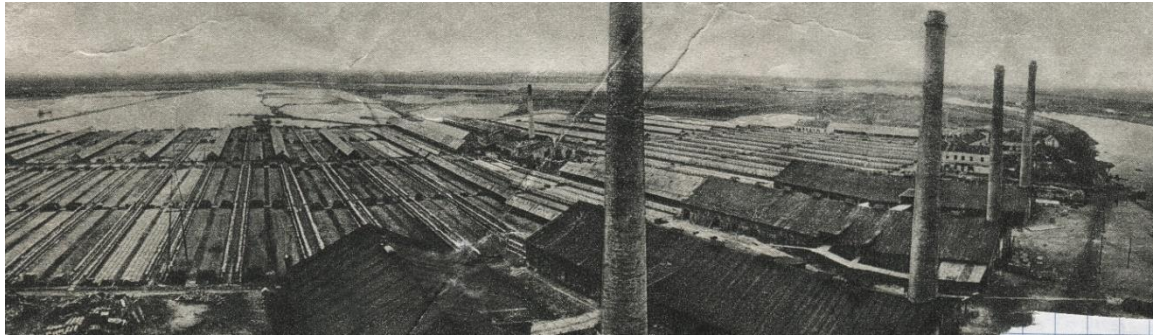
Attēls. Kalnciema apkaimes karte ar vēsturiskajām Kalnciema un Valgundes pagastu aptvertajām teritorijām, kas krasi atšķiras no pašreizējām¹⁰

Attēls. Raksturīgas Kalnciema apkaimes ainavas Lielupes kreisajā krastā, vēsturiskās Valgundes apkaimē Krastaciema, Celmraugciema un Rūduļciema apvidū (mūsdienās Kalnciema un daļēji arī Līvberzes pagasts), 20. gs. 20. gados. Redzama šim apvidum tolaik raksturīgā kailā ainava ar atsevišķiem nedaudziem lauku cepļiem¹¹

¹⁰ Kalnciema muzeja zinātniskais arhīvs

¹¹ Kalnciema muzeja krājums

Attēls: Kalnciema pagasta Purmaļu ķieģeļnīcu pudura kopskats – aerofoto. Redzama šim apgabalam raksturīgā ļoti blīvā industriālā ainava ar vairākiem cepliem un plašiem ķieģeļu produkcijas klājlaukiem, novietnēm joslās un māla karjeriem¹²

Attēls. Lielupes un tās kreisā krasta ainava ar jauno Kalnciema strādnieku ciemata apbūvi – sabiedriskajām un daudzdzīvokļu dzīvojamajām mājām pēc Staļina laika tipveida būvplāniem. Ap 1960. gadu¹³

Kalnciema apdzīvotās vietas attīstības vēsture ir cieši saistīta ar tās ģeogrāfisko novietojumu pie Lielupes un industriālās ražošanas attīstību, īpaši ar ķieģeļu ceļu darbību 19. un 20. gadsimtā, vēlāk tā saistīta ar vietējo dabas resursu izmantošanu un būvmateriālu ražošanu, īpaši ar ķieģeļu un kaļķa ceļu darbību 19. un 20. gadsimtā. Kalnciems vēsturiski izveidojies kā apdzīvota vieta pie Lielupes, izmantojot tās kā tirdzniecības un transporta artērijas priekšrocības. Reģionā pieejamais kvalitatīvais māls bija nozīmīgs resurss ķieģeļu ražošanai, tāpēc jau 19. gadsimta otrajā pusē Kalnciemā sāka attīstīties ķieģeļu ceļi, kas kļuva par būtisku vietējās rūpniecības nozari. Šie ceļi ražoja ķieģeļus, kas tika izmantoti ne vien vietējo ēku celtniecībā, bet arī eksportēti uz lielākām pilsētām, īpaši Rīgu un Jelgavu. 20. gadsimta sākumā Kalnciemā izveidojās arī vairāki kaļķa ceļi, izmantojot tuvumā iegūto kaļķakmeni. Kaļķis bija būtisks saistviela būvniecībā, un Kalnciema kaļķis tika uzskatīts par kvalitatīvu. Arvien pieaugošais pieprasījums pēc būvmateriāliem veicināja rūpniecības paplašināšanos un piesaistīja strādniekus no apkārtnes, tādējādi sekmējot arī Kalnciema apdzīvotības un infrastruktūras attīstību.

¹² Žurnāls "Atpūta", Nr. 22, 1941

¹³ Kalnciema muzeja krājums

Padomju laikā šie ražošanas uzņēmumi tika nacionalizēti un modernizēti, kļūstot par daļu no centralizētas būvmateriālu apgādes sistēmas, un Kalnciems nostiprinājās kā industriāls ciemats ar atbilstošu dzīvojamo fondu, izglītības un sociālo infrastruktūru. Pēc Latvijas neatkarības atjaunošanas daļa rūpniecības uzņēmumu tika slēgti vai privatizēti, kas ietekmēja arī Kalnciema sociāli ekonomisko stāvokli, taču vēsturiskie ķieģeļu un kaļķa ceplī joprojām saglabājas kā nozīmīgs industriālā mantojuma elements. Tie apliecina Kalnciema būtisko lomu Latvijas būvmateriālu ražošanas vēsturē un sniedz ieskatu vietējās sabiedrības un infrastruktūras izaugsmē, kas balstīta uz vietējo resursu gudru izmantošanu.^{14 15}

1.4.Esošās ainavas funkcionāli – telpiskā analīze

Teritorijas novietojums

Kalnciema teritorija atrodas ~ 20 līdz 50km attālumā no tuvākajām, lielākajām pilsētām (attēls), ir nodrošināts starppilsētu sabiedriskais transports, ciems izvietojies ainaviskā vietā ar nozīmīgām dabas vērtībām, kas rada labus nosacījumus izvēlēties šo teritoriju dzīvošanai, darbam un atpūtai.

Attēls. Kalnciema sasaiste ar tuvākajām, lielākajām pilsētām (autoru veidots uz lvmgeo¹⁶).

Pētāmā teritorija ir degradēta teritorija (laukums), kas atrodas Kalnciema centrā (attēls) un brīvdienās kopā ar tai pieguļošajām teritorijām tiek izmantota kā tirgošanās vieta, kas sapulcina ne tikai ciema iedzīvotājus, bet arī tirgotājus un pircējus no Jelgavas novada citām vietām.

¹⁴ Latvijas Nacionālās bibliotēkas digitālā bibliotēka www.periodika.lv

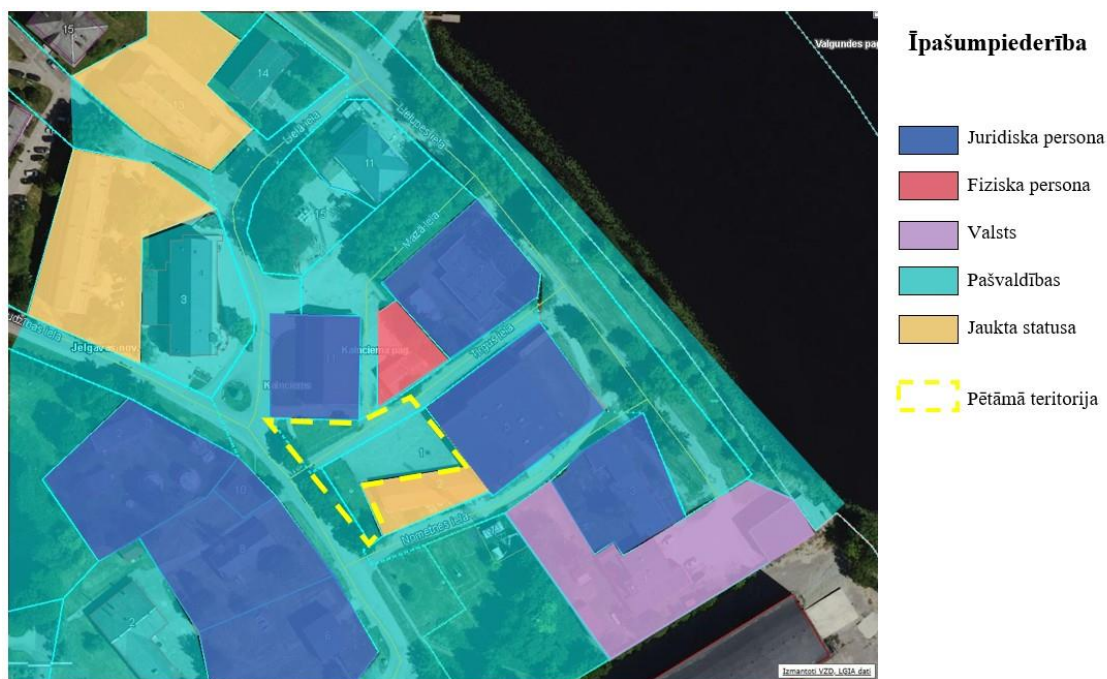
¹⁵ Latvijas industriālā mantojuma fonds: "Ķieģeļu ceplī Latvijā", 2018

¹⁶ Latvijas Valsts meži geo portāls. Pieejams: <https://www.lvmgeo.lv/kartes>

Attēls. Pētāmais laukums un tam pieguļošās teritorijas, kas tiek izmantota kā tirgošanās vieta (autoru foto)

Teritorijas īpašumtiesības pieder pašvaldībai. Blakus atrodas vairākas teritorijas, kas arī pieder pašvaldībai (attēls), tādējādi nākotnē centra teritoriju būtu iespējams iekļaut kopējā publisko teritoriju tīklā, attīstot daudzveidīgas atpūtas, sporta un tūrisma aktivitātes un pakalpojumus vietējiem iedzīvotājiem un tūristiem.

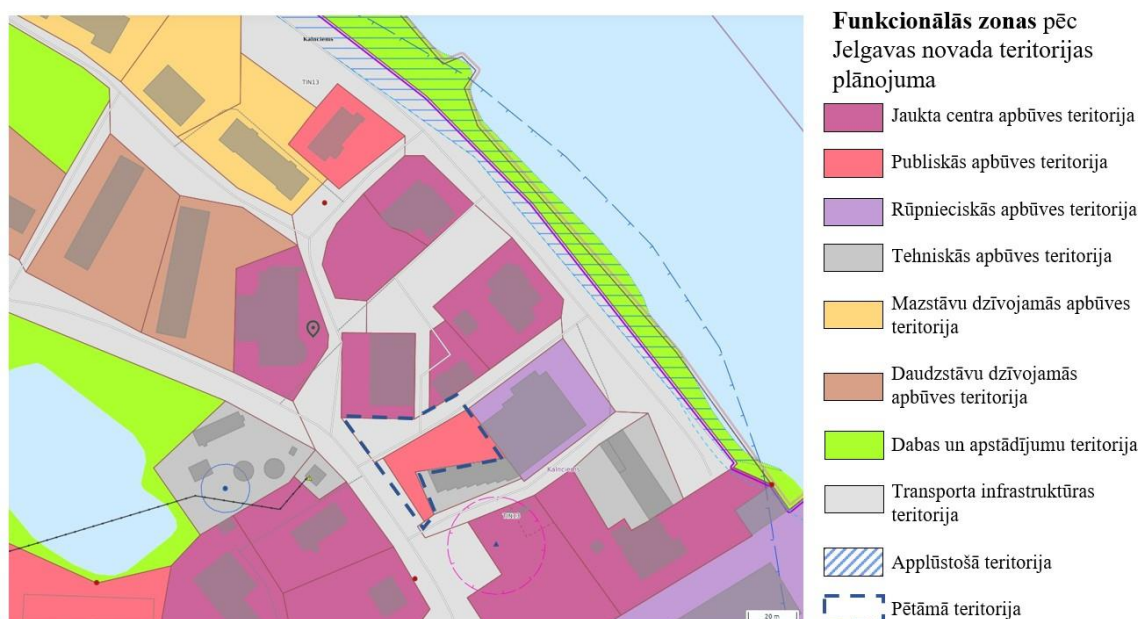
Attēls. Pētāmās teritorijas un tai pieguļošo teritoriju īpašumpiederība (autoru veidots uz kadastrs.lv¹⁷)

Teritorijas izmantošana atbilstoši Jelgavas novada teritorijas plānojumam¹⁸

Atbilstoši aktuālajam Jelgavas novada teritorijas plānojumam (Kalnciema ciema teritorijas funkcionālais zonējums), pētāmās teritorijas izmantošana ir noteikta kā publiskās apbūves teritorija un transporta infrastruktūras teritorija (attēls).

¹⁷ Valsts Zemes dienesta portāls. Pieejams: <https://www.kadastrs.lv/>

¹⁸ Jelgavas novada teritorijas plānojums. Kalnciema pagasta Kalnciema ciema teritorijas funkcionālais zonējums. Pieejams: <https://geolatvija.lv>

Attēls. Kalnciema ciema centra teritorijas plānotā izmantošana¹⁹

Publiskās apbūves teritorija atbilstoši Jelgavas novada teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem²⁰ ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu gan komerciālu, gan nekomerciālu publiska rakstura iestāžu un objektu izvietojumu, paredzot atbilstošu infrastruktūru. Teritorijas galvenie izmantošanas veidi var būt biroju ēku apbūve; tirdzniecības vai pakalpojumu objekti; tūrisma un atpūtas apbūve un infrastruktūra; kultūras un sporta iestāžu apbūve u.c., kā arī tā var būt labiekārtota ārtelpa. Tāpat norādīta nepieciešamība paredzēt autostāvvietas.

Atbilstoši Jelgavas novada teritorijas plānojuma Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumiem transporta infrastruktūras teritorija ir funkcionālā zona, ko nosaka, lai nodrošinātu visu veidu transportlīdzekļu un gājēju satiksmei nepieciešamo infrastruktūru, kā arī lai nodrošinātu attīstībai nepieciešamo teritorijas organizāciju un inženiertehnisko apgādi.

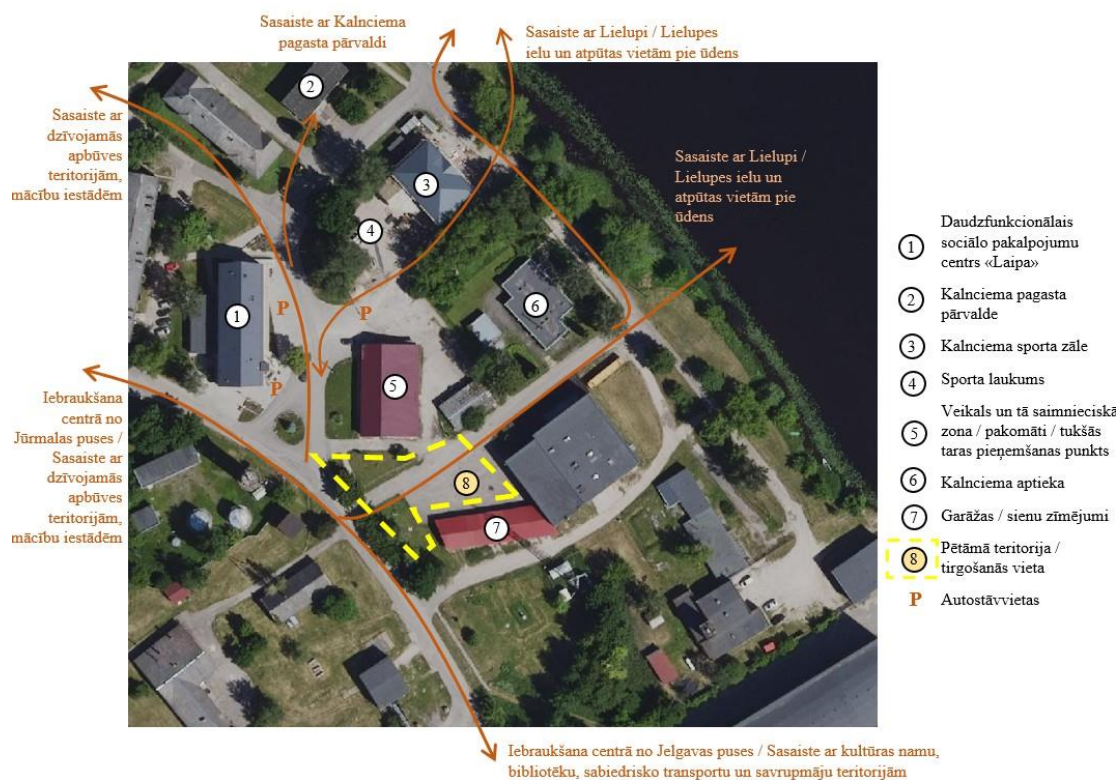
Pētāmajai centra teritorijai pieguļošo teritoriju izmantošana, galvenokārt, atbilst jaukta centra apbūves teritoriju funkcijai, kas var veiksmīgi papildināt pētāmo teritoriju ar dažādiem pakalpojumiem un aktivitātēm.

Sasaistes ar citām ciema nozīmīgākajām teritorijām un objektiem

Pētāmās ciema centra teritorijas novietojums ir labvēlīgs dažādu publisku aktivitāšu un pakalpojumu nodrošināšanai, jo tam veidojas laba sasaiste ar dažādām ciema teritorijām – gan publiska rakstura teritorijām (pagasta pārvalde, sporta zāli, mācību iestādēm u.c.) un objektiem, gan arī ar dzīvojamās apbūves teritorijām un dabas teritorijām, jo īpaši ar Lielupes upi (attēls).

¹⁹ Jelgavas novada teritorijas plānojums. Kalnciema pagasta Kalnciema ciema teritorijas funkcionālais zonējums. Pieejams: <https://geolatvija.lv>

²⁰ Jelgavas novada teritorijas plānojums. Teritorijas izmantošanas un apbūves noteikumi. Pieejams: <https://geolatvija.lv>

Attēls. Pētāmās teritorijas funkcionālās sasaistes ar citām ciema teritorijām (autoru veidots uz LVMGEO²¹)

Pētāmā teritorija nākotnē varētu veidot nozīmīgu Kalnciema centra publisko ārtelpu, ko nosaka tās labvēlīgais novietojums attiecībā pret citiem nozīmīgākajiem ciema objektiem (attēls).

Attēls. Pētāmās teritorijas novietojums attiecībā pret nozīmīgākajām teritorijām un objektiem, kas piedāvā dažāda rakstura pakalpojumus un aktivitātes (autoru veidots uz LVMGEO²²)

²¹ Latvijas Valsts meži geo portāls. Pieejams: <https://www.lvmgeo.lv/kartes>

²² Latvijas Valsts meži geo portāls. Pieejams: <https://www.lvmgeo.lv/kartes>

Ap teritoriju koncentrējas vairākas publiska rakstura ēkas – pagasta pārvalde, sociālo un kultūras pakalpojumu vietas (kultūras nams, bibliotēkas, daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs Laipa), izglītības un sporta aktivitāšu teritorijas un objekti (*Kalnciema sporta zāle, pirmskola un vidusskola*), veselības aprūpes iestādes, aptiekas un tirdzniecības vietas.

Nozīmīga vērtība ir Lielupes upes tuvums, kuras krastos izvietotas vairākas atpūtas vietas un iespēja piekļūt ciema teritorijai no upes puses. Kalnciems ir viena no pieturvietām, kas izvietota ūdens tūrisma maršrutā, kas izstrādāts projekta “Iekustini Lielupi” ietvaros (attēls). Pētāmā teritorija ir viegli sasniedzama arī no starppilsētu autobusu pieturām.

Attēls. Piekļuves vieta Kalnciemam no Lielupes upes puses (autoru foto).

Galvenie problemātiskie aspekti un iespējas

Pētāmās teritorijas labvēlīgais novietojums no pieguļošo teritoriju funkciju un tuvumā esošo pakalpojumu un aktivitāšu objektu viedokļa, kā arī sasaiste ar dzīvojamās apbūves, mācību iestāžu un citām rekreācijas teritorijām, sniedz daudzveidīgas iespējas teritorijas turpmākajai attīstībai, piedāvājot to veidot kā multifunkcionālu publisko ārtelpu. Kā galvenie problemātiskie aspekti minama teritorijai piekļaujošie fiziskas un juridisku personu īpašumi, kas varētu ierobežot piedāvājamo funkciju klāstu. Piemēram, blakus pētāmajai teritorijai esošā veikala saimnieciskās zonas novietojums.

1.5. Esošās ainavas vizuāli – estētiskā analīze, skatu analīze

Skatu līnijas veidojas no un uz pētāmo teritoriju, ir gan skati, kas ir vērtīgi un būtu ņemami vērā pie teritorijas attīstības plānošanas, gan arī skati, kas būtu uzlabojami (attēls).

Attēls. Galvenās skatu līnijas no un uz pētāmo teritoriju (autoru veidots uz LVMGEO²³)

Pētāmā teritorija (laukums) labi vizualizējas, iebraucot ciema centrā gan no Jelgavas, gan no Jūrmalas puses. Iebraucot no Jūrmalas puses, izceļas garāžu sienu zīmējumi, kas veido radošu noskaņu (attēls).

Attēls. Skats uz pētāmo teritoriju (laukumu) un sienu zīmējumiem, iebraucot ciema centra teritorijā no Jūrmalas puses (autoru foto).

Savukārt, skats, iebraucot no Jelgavas puses, veidojas uz ražošanas un tehniska rakstura būvēm un elementiem, mazinot ciema centra sajūtu (attēls). Tomēr skata uzlabošanai ir liels potenciāls, jo vairākas teritorijas pieder pašvaldībai un to plānotā izmantošana ļauj attīstīt publiska rakstura apbūvi un labiekārtojumu. Kā problemātisks minams skats, kas veidojas no pētāmās teritorijas uz tai blakus esošā veikala saimniecisko zonu, kas būtu jārisina (attēls).

²³ Latvijas Valsts meži geo portāls. Pieejams: <https://www.lvmgeo.lv/kartes>

Attēls. Skats uz pētāmo teritoriju, iebraucot ciema centrā no Jelgavas puses. Dominē tehniska rakstura elementi (autoru foto)

Attēls. Skats no pētāmās teritorijas uz blakus veikala saimniecisko zonu (autoru foto)

Vērtīgi skati, īpaši gada aukstajos mēnešos, kad koki ir bezlapu stāvoklī, veidojas uz Lielupes upes tecējumu un krastos esošo niedru un krūmu apaugumu. Skatu līnijas, uz upi kas veidojas atvērumos un ielu telpās starp ēkām (attēls), veido arī simbolisku sasaisti ar Kalnciema vēsturisko attīstību un vietas identitāti.

Attēls. Skats pa ielas ainavtelpu uz tuvumā esošo Lielupi (autoru foto)

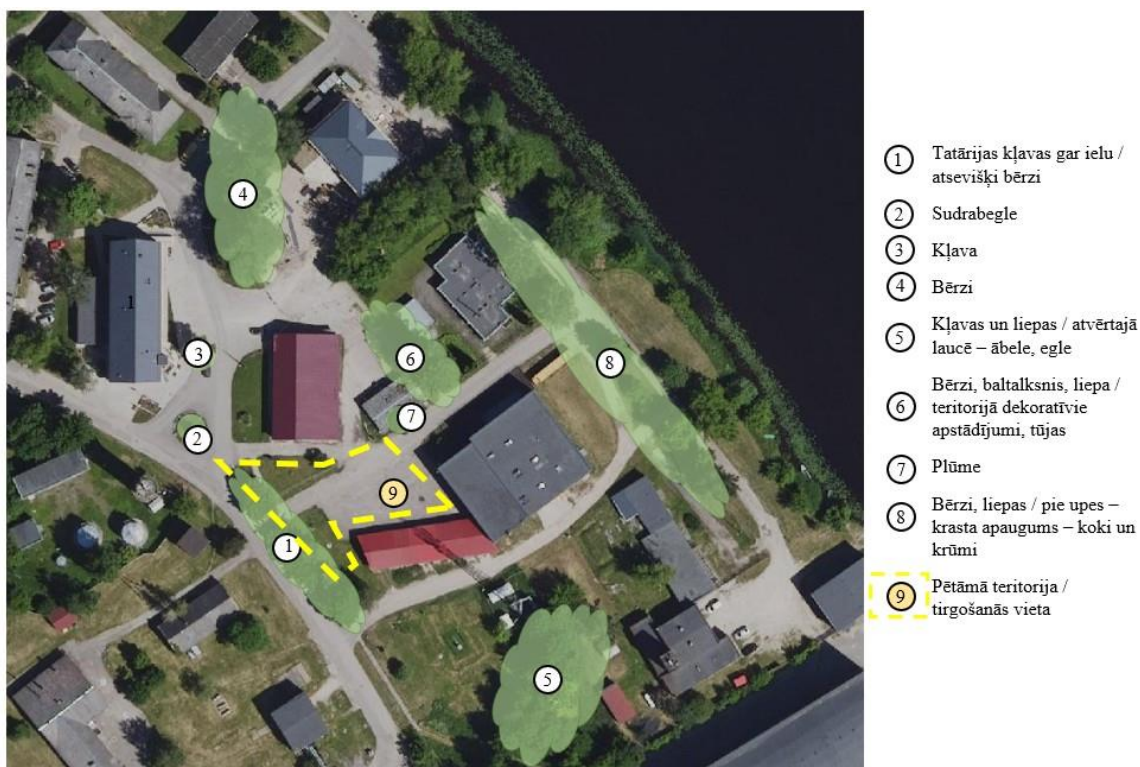
Attēls. Skats uz Lielupi (autoru foto)

Galvenie problemātiskie aspekti un iespējas

Galvenie problemātiskie aspekti saistībā ar pētāmās teritorijas vizuāli estētisko kvalitāti un skatiem, kas veidojas no un uz teritoriju, ir minamas skatu līnijas, kas veidojas uz tehniska rakstura objektiem un ēkām, kas bieži vien ir vizuāli zemas kvalitātes. Tomēr šos objektus ietverošās zaļās teritorijas un daļēji jau esošie apstādījumi var veidot vizuālo robežu, mazinot šo objektu dominēšanu ainavā. Kā izaicinošākais jautājums ir veikala saimnieciskās zonas uzlabošana, meklējot telpiskos risinājumus tās vizuālas ietekmes mazināšanai. Vērtīgi ir attīstīt skatu līnijas, iebraucot centra teritorijā, kur iespējams izmantot gan vides objektus, gan apstādījumus. Svarīgi ir saglabāt skatu asis pa ielu telpām un atvērumiem starp ēkām, kur veidojas skati un vizuālā sasaiste ar Lielupi.

1.6. Esošo apstādījumu struktūras izpēte

Kopumā pētāmā teritorija šķiet zaļa, ko ietekmē dabas vērtības un elementi, kas atrodas tās tuvumā (attēls) – Lielupes ūdenstece un krasta apaugums; lielākas koku grupas pie Kalnciema sporta zāles un arī teritorijā starp Draudzības un Nometnes ielām; ielu apstādījumi pie pašas pētāmās teritorijas; apstādījumi juridiskas īpašuma piederības teritorijās, kas pieguļ centra laukumam. Pētāmajai teritorijai pieguļošo teritoriju zaļā struktūra arī veiksmīgi iesaista teritoriju Kalnciema ciema zaļajā infrastruktūrā vizuāli un ekoloģiski sasaistot vairākas zaļās teritorijas – Lielupes krasta zonu, atsevišķās apstādījumu zonas centrā, dzīvojamo teritoriju pagalmus un dabas teritorijas pie dīķa netālu no kultūras nama un bibliotēkas.

Attēls. Esošo zaļo struktūru veidojošās kokaugu grupas un atsevišķi koki (autoru veidots uz lvmgeo²⁴)

Pētāmajā teritorijā un ap to galveno zaļo struktūru veido ielu apstādījumi no Tatārijas kļavām, lielākas bērzu, liepu un kļavu grupas pie Kalnciema sporta zāles, industriālās teritorijas DA pusē un gar Lielupes ielu. Atsevišķus akcentus veido egles un kļava, kas izvietojas atsevišķās “salās” pie daudzfunkcionālā sociālo pakalpojumu centra Laipa (attēls). Papildus zaļo struktūru veido ciema centrālo laukumu ietverošo īpašumu apstādījumi, kuriem raksturīgas dekoratīvās augu sugas un šķirnes (tūjas, rododendri, zemās priežu formas utt.).

Attēls. Esošo zaļo struktūru veido norobežojošas, lielākas koku grupas un atsevišķi koki, kas izceļas uz pārējo apstādījumu fona. Attēlā redzamas Tatārijas kļavas ielas apstādījumos, bērzu grupas, kā arī atsevišķi koki kā dominantes – egles (autoru foto)

²⁴ Latvijas Valsts meži geo portāls. Pieejams: <https://www.lvmgeo.lv/kartes>

Attēls. Pieguļošajās juridiskas īpašumpiederības teritorijās dominē dekoratīvie apstādījumi. Kļavu un liepu grupa teritorijā starp Draudzības un Nometnes ielām veido industriālo teritoriju norobežojošus stādījumus (autoru foto)

Galvenie problemātiskie aspekti un iespējas

Kopumā teritorijā dominē bērzi un dekoratīvie apstādījumi gan pie pašvaldības ēkām, gan arī centrā esošajā juridiskas īpašumpiederības teritorijās. Dekoratīvie apstādījumi rada urbanizētas vides sajūtu, kas atsevišķos gadījumus nedaudz kontrastē ar Lielupes krastu dabisko ainavu. Tomēr šis urbānās un dabas vides savienojums var sniegt jaunas iespējas apstādījumu attīstībā, veidojot šai vietai unikālus un vietas atpazīstamību veicinošus apstādījumus. Nebūtu ieteicams veidot stādījumus, kas aizsedz skatu līnijas uz upi. Apstādījumi var kalpot arī kā telpu veidojoša struktūra vietās, kur nepieciešams nodalīt dažādās teritorijas funkcijas (piemēram, saimniecisko zonu).

2. Plānotās situācijas koncepts

Publiskās ārtelpas kvalitāte

Kalneciema tirgus laukums vēsturiski izveidojās kā praktisks vietējās tirdzniecības punkts, kur iedzīvotājiem iegūt no zemniekiem un mājražotājiem produkciju. Mūsdienās tirgus laukums visas apdzīvotas vietās kļuvis par sabiedrisku un kultūras telpu, kas saglabā kopienas identitāti un kalpo kā vieta svētkiem un atmiņām par ciema vēsturisko attīstību.

Tirgus laukumi kā publiskās ārtelpas ir spēlējuši nozīmīgu lomu pilsētvides attīstībā gan senos laikos, gan mūsdienās. Vēsturiski tie bija ekonomiskie, sociālie un politiskie centri, kur cilvēki pulcējās ne tikai tirgošanās nolūkā, bet arī informācijas apmaiņai, sabiedriskām sapulcēm un svētkiem. Lielākajās Eiropas pilsētās, piemēram, Rīgā, Tallinā vai Krakovā, tirgus laukumi veidojās kā centrālie punkti, ap kuriem izauga pilsēta – bieži vien tie atradās līdzās svarīgākajām ēkām, piemēram, rātsnamiem, baznīcām un dzīvojamām mājām. Tirgus laukums bija vieta, kur dažādas sociālās grupas varēja sastapties vienlīdzīgos apstākļos, kas veicināja pilsētas iedzīvotāju kopības sajūtu un savstarpēju mijiedarbību.²⁵

Mūsdienās tirgus laukumu nozīme ir mainījusies, tomēr tie joprojām saglabā savu vietu pilsētvidē kā multifunkcionālas publiskās ārtelpas. Šodien tie bieži tiek pārveidoti par sabiedriskiem un kultūras centriem – ar kafejnīcām, mākslas instalācijām, koncertiem un brīvdabas pasākumiem. Šādas pārmaiņas atspoguļo pieaugošo izpratni par publiskās ārtelpas nozīmi pilsētas dzīves kvalitātē un ilgtspējīgā attīstībā. Modernie tirgus laukumi kalpo arī kā vieta iedzīvotāju līdzdalībai un pilsoniskās sabiedrības stiprināšanai – piemēram, organizējot vietējos ražotāju tirdziņus, protestus vai kopienas iniciatīvas.²⁶²⁷

Tirgus laukumu labiekārtošana mūsdienās nereti ietver arī vēsturiskā mantojuma saglabāšanu, integrējot vēsturiskas struktūras laikmetīgā dizainā. Tas palīdz uzturēt pilsētas identitāti un vēsturisko nepārtrauktību, vienlaikus pielāgojot telpu mūsdienu sabiedrības vajadzībām. Pētījumi rāda, ka kvalitatīvi veidotas publiskās ārtelpas veicina sabiedrības veselību, drošību un ekonomisko aktivitāti.²⁸ Tirgus laukums ir ne tikai vieta, kur notiek tirdzniecība vai pasākumi, bet arī ainava, kas iemieso pilsētas raksturu un tās iedzīvotāju vērtības.

Šādu laukumu transformācija bieži ir cieši saistīta ar pilsētplānošanas procesiem, kuros arvien lielāku nozīmi iegūst sabiedrības iesaiste un pielāgošanās klimata pārmaiņām. Tirgus laukumi var kļūt par "zaļajām salām" pilsētu centrālajos rajonos, kur veidojas ilgtspējīga mobilitāte, ūdens apsaimniekošana un bioloģiskā daudzveidība. Līdz ar to tie kļūst par pilsētu atbildes punktiem dažādiem globālajiem izaicinājumiem, saglabājot savu kultūrvēsturisko un sociālo nozīmību.²⁹³⁰

²⁵ Latvijas Nacionālā bibliotēka (2020). Latvijas pilsētu tirgus laukumu vēsturiskā attīstība. [Digitālā kolekcija].

²⁶ Whyte, W. H. (1980). The Social Life of Small Urban Spaces. Project for Public Spaces.

²⁷ Madanipour, A. (1996). Design of Urban Space: An Inquiry into a Socio-Spatial Process. Wiley.

²⁸ Gehl, J. (2011). Cities for People. Island Press

²⁹ Carr, S., Francis, M., Rivlin, L. G., & Stone, A. M. (1992). Public Space. Cambridge University Press.

³⁰ Sennett, R. (1990). The Conscience of the Eye: The Design and Social Life of Cities. W.W. Norton & Company.

Laukumi un tirgus laukumi ir būtiskas publiskās ārtelpas – tas ir ne tikai tirgošanas vietas, bet arī apkaimju “mazie publiskie centri”, arī sava veida atpazīšanas zīmes, vieta kur satikties. Publiskā ārtelpa pilsētvidē ir viens no svarīgiem pilsētveidošanas elementiem, jo līdzās apbūvei tā veido pilsētvides kontekstu, vizuālo un sociālo telpu, kur uzturas iedzīvotāji un pilsētas viesi. Kopā ar arhitektonisko raksturu publiskā ārtelpa veido vietas raksturu un identitāti, tāpēc pret publisko ārtelpu ir izvirzīti augsti kvalitātes kritēriji. Pilsētvides publiskā ārtelpa ir ļoti svarīga pilsētas iedzīvotājiem kā komunikācijas, ikdienas dzīves, svētku un mentālās veselības sastāvdaļa. Publiskās ārtelpas aktivizēšanai pasaulē izmanto dažādas metodes – mākslu vietas identitātes vai jaunas pilsētvides “sejas” aktualizēšanai, aktivizējot vietējās kopienas vai radot unikālu dizainu, kas spēj piesaistīt gan iedzīvotājus, gan tūristus, sniedzot arī ekonomiskus labumus vietas attīstības kontekstā. Tā ir vieta, kur tiek svinēti pasākumi, risinās ikdienas sociālie un ekonomiskie procesi sabiedrībā, tā ir satikšanās vieta draugiem un kultūrām. Tie ir priekšlaukumi publiskajām būvēm – bibliotēkām, skolām, citām sabiedriskajām ēkām – kur mēs satiekamies viens ar otru un ar vidi, kurā atrodamies – ciematā vai pilsētā.³¹

Publiskai ārtelpai mūsdienās ir izvirzītas augstas kvalitātes prasības. Viens no atzītākajiem publiskās ārtelpas kvalitātes pētniekiem ir Jans Gēls (Jan Gehl). Viņš ir slavens dāņu arhitekts un pilsētplānotājs, kas pazīstams ar savu pieeju cilvēkiem draudzīgas pilsētvides veidošanā. Gēls uzskata, ka labākās pilsētas ir tās, kuras atbalsta aktīvu, veselīgu un sociālu dzīvi, vienlaikus respektējot dabu:

- **Cilvēki pirmajā vietā:** Pilsētplānošana jāorientē uz gājēju un velobraucēju vajadzībām, nevis autotransporta prioritātēm.
- **Dzīve pilsētā:** Uzsvars uz sabiedrisko telpu kvalitāti, kas veicina cilvēku socializāciju, aktivitāti un piederības sajūtu.
- **Mērogs cilvēkiem:** Telpa jāplāno tā, lai tā būtu ērta un pievilcīga cilvēka izmēram un kustībai.
- **Ilgtspēja:** Veidot pilsētu vidi, kas ir ekoloģiski un sociāli ilgtspējīga, samazinot piesārņojumu un veicinot veselīgus paradumus.
- **Aktīvas fasādes:** Pilsētas ielām jābūt dzīves pilnām, ar ēku fasādēm, kas veicina mijiedarbību starp iekšējo un ārējo vidi.
- **"Lēnā kustība":** Veicināt mierīgu, ērtu un baudāmu pārvietošanos, kas iedrošina cilvēkus palikt publiskajās telpās ilgāk.³²

Pētījuma ietvaros izmantotie publiskās ārtelpas vērtēšanas kritēriji

Lai pilnvērtīgi analizētu un vērtētu publiskās ārtelpas kvalitāti, kā arī sekmētu iedzīvotāju iesaisti un radītu pamatotu konceptu vietas attīstībai, pētījumā tika izmantoti četri galvenie kritēriji: **drošība, labsajūta un komforts, aktivitātes un funkcionalitāte**, kā arī **vizuālais tēls un identitāte**. Katrs no šiem kritērijiem atspoguļo būtiskus aspektus, kas ietekmē cilvēku uztveri, lietojamību un piederības sajūtu publiskajā telpā (pielikums Nr.1).

1. Drošība

³¹ What makes a successful place? Project for public spaces Pieejams:

<https://www.pps.org/reference/grplacefeat/>

³² Gehl, J. (2010). Cities for People. Washington, DC: Island Press.

Šis kritērijs aptver gan fizisko drošību no transporta un nelaimes gadījumiem, gan arī aizsardzību pret noziedzību un vardarbību. Tajā iekļauta arī publiskās vides piemērotība dažādiem klimatiskajiem apstākļiem – piemēram, iespējas paslēpties no lietus vai saules, aizsardzība pret piesārņojumu, kā arī pietiekams apgaismojums un novērošanas risinājumi. Drošības izjūta ir priekšnoteikums jebkuras publiskās telpas dzīvotspējai – bez tās cilvēki vietu nelieto vai uzturas tajā īslaicīgi un nevēlīgi.

2. Labsajūta un komforts

Šis kritērijs vērtē, cik ērta, un pieejama publiskā telpa ir dažādām iedzīvotāju grupām, tostarp cilvēkiem ar kustību traucējumiem, bērniem un senioriem. Tas ietver kvalitatīvu un daudzveidīgu labiekārtojumu (soli, nojumes, atkritumu urnas, publiskās tualetes u.c.), vides pieejamību gājējiem, kā arī iespējas pasargāties no nelabvēlīgiem laikapstākļiem. Ērta un labi aprīkota vide rada pozitīvas emocijas, iedrošina uzturēties telpā ilgāk un veicina aktīvu tās izmantošanu.

3. Aktivitātes un funkcionalitāte

Šis kritērijs vērtē, cik daudzveidīgi un daudzfunkcionāli publiskā telpa tiek izmantota. Īpaši nozīmīga ir iespēja telpu pielāgot dažādām aktivitātēm dažādos diennakts laikos un gadalaikos – ikdienas pastaigām, tirdzniecībai, svētku svinēšanai vai neformālai satikšanās vietai. Funkcionāli elastīga vide veicina kopienas dzīvi, sadarbību un aktīvu sociālo mijiedarbību, padarot publisko telpu par sociālu platformu.

4. Vizuālais tēls un identitāte

Pēdējais kritērijs analizē publiskās telpas estētiku, dizaina kvalitāti un tās spēju iemiesot vietas raksturu. Šajā gadījumā īpaša uzmanība tika pievērsta Kalnciema apkaimes identitātes atspoguļošanai, meklējot dizainā vietējās īpatnības, kultūras iezīmes vai vēsturiskos elementus. Vizuāli pievilcīga un atpazīstama vieta kalpo kā vizītkarte gan tās iedzīvotājiem, gan apmeklētājiem – tā rada piederības sajūtu un pastiprina vietas vērtību pilsētvidē.

Šie četri kritēriji veido pamatu analītiskai pieejai, kas ļauj izvērtēt publiskās ārtelpas kvalitāti ne tikai no arhitektoniskā un estētiskā viedokļa, bet arī no sociālā, funkcionālā un emocionālā skatpunkta. Tie kalpo arī kā rīks iedzīvotāju iesaistes strukturēšanai, ļaujot identificēt problēmas, vēlnes un potenciālos risinājumus konceptuālā līmenī.

2.1. Iedzīvotāju iesaiste plānošanas procesā – Attīstības redzējuma veidošana radošajā darbnīcā

“Attīstības darbnīcā” piedalījās 11 dalībnieki. Interesenti tika uzrunāti caur iedzīvotāju padomi, kā arī tika uzrunāti pieguļošo teritoriju īpašnieki. Darbnīcas vajadzībām bija sagatavotas darba lapas ar publiskās ārtelpas vērtēšanas kritērijiem, esošas situācijas 3D modelis (autoru veidots Sketchups modelis), kartogrāfiskie materiāli ar teritorijas robežu (pašvaldībai piederošo teritoriju) un citi darba materiāli (Pielikums Nr.2., 3., 4.).

Attēls. Sagatavotie darba materiāli un esošās situācijas 3D modelis (autoru foto)

Darbnīca sākas ar informācijas sniegšanu par izpētes aktivitātēm un sabiedrības iesaistes nozīmīgumu. Darbnīcas darba kārtība pievienota pielikumā (Pielikums nr.5).

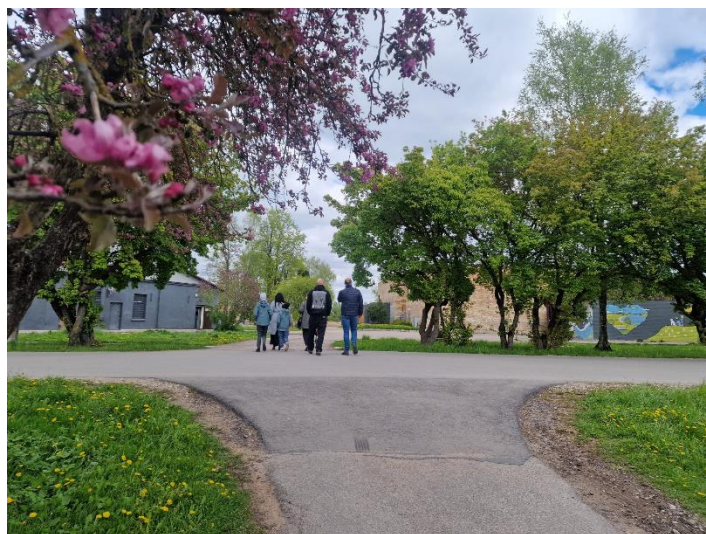
Attēls. Darbnīcas atklāšana (autoru foto)

Iedzīvotāju pārstāvji sadalījās divās grupās un strādāja pie publiskās ārtelpas vērtēšanas kritērijiem – gan esošās situācijas kontekstā, gan diskutējot par savām vēlmēm un nepieciešamiem uzlabojumiem.

Attēls. Darbs grupas (autoru foto)

Visi darbnīcas dalībnieki arī devās uz tirgus laukumu, lai apspriestu idejas jau klātienē objektā, un vēlreiz akcentēt vērtības un trūkumus.

Attēls. Tirgus laukuma apsekojums kopā ar darba grupām (autoru foto)

Darbnīcas rezultāti un secinājumi – iedzīvotāju veltību un ideju apkopojums

Darbnīcas grupu rezultāti apkopoti pa izvirzītajām grupām, sadalot esošās vērtības, trūkumus un atsevišķi vēlamos nākotnes elementus, aktivitātes un risinājumus.

Drošība (pēc iedzīvotāju vērtējuma)

Esošās vērtības un trūkumi:

- Skaidri dominē tumsas, sliktas pārredzamības un apgaismojuma problēma.
- Visi minējuši bailes no huligāniem vai apšaubāmām personām.
- Kā arī pievērsa uzmanību nesakārtotībai un nekārtībai (pamesti priekšmeti, neskaidras zonas).
- Bērnu un senioru drošība īpaši uzsvērtā.

Vēlamie nākotnes elementi, aktivitātes un risinājumi:

- Visi vienprātīgi par apgaismojuma būtisku uzlabošanu.
- Visi minēja videonovērošanu vai citas kontroles metodes.
- Skaidri izteikta vēlme pēc zonējuma un pārskatāmas vides.
- Daļa piedāvāja arī informatīvos risinājumus (norādes, ziņošanas iespējas).
- Daļa norādīja, ka drošībai jābūt saskaņotai ar labiekārtojumu, nevis “policijas teritorijas sajūtu”.

Labsajūta un komforts (pēc iedzīvotāju vērtējuma)

Esošās vērtības un trūkumi:

- Norādīts: nav pietiekami sēdvietu un atpūtas zonu.
- Daļa uzsvēra trokšņu un nemierīgas vides problēmu.
- Nepietiekams zaļums un sakārtotība.

Vēlamie nākotnes elementi, aktivitātes un risinājumi:

- Visi vēlas daudz solu un sēdvietu dažādās vietās.

- Klusuma zonas mierīgai atpūtai.
- Vairāk zaļuma un labiekārtotu celiņu.
- Nojumes vai patvērumi.
- Papildu labiekārtojums (urnas, velo novietnes).

Aktivitātes un funkcionalitāte (pēc iedzīvotāju vērtējuma)

Esošās vērtības un trūkumi:

- Nav sporta un rotaļu laukumu.
- Nav zonu sadalījuma.
- Nepiemērotība ģimenēm ar bērniem un suņu īpašniekiem.

Vēlamie nākotnes elementi, aktivitātes un risinājumi:

- Visi vēlas bērnu rotaļu laukumus.
- Sporta iespējas un āra trenažieri.
- Zonu sadalījumu (aktīvā un mierīgā).
- Multifunkcionālu vietu pasākumiem.
- Suņu pastaigu laukumu.

Vizuālais tēls un identitāte (pēc iedzīvotāju vērtējuma)

Esošās vērtības un trūkumi:

- Nav skaidras identitātes un tēla.
- Nav estētikas vai kvalitātes.
- Nav vēsturisko elementu.

Vēlamie nākotnes elementi, aktivitātes un risinājumi:

- Vienota vizuālā koncepcija.
- Vēsturiska identitāte un raksturs.
- Kvalitatīvs un estētisks dizains.
- Mākslas vai simboliskie elementi.

Jāpiebilst, ka daudzas aktivitātes, neskatoties uz iedzīvotāju viedokli, Kalnciemā jau ir nodrošinātas:

- par rotaļu laukumiem - pēc datiem Kalnciema ciemā vecuma posmā no 0-6 gadiem ir 66 bērni un Kalnciema ciemā ir 3 rotaļu laukumi, kas ir reģistrēti PTAC;³³
- par suņu pastaigu laukumu – 2025.gada pavasarī no pašvaldības puses tika piešķirts finansējums Mana mīluļa labsajūtai" "Mēs savai videi 2025" projektu konkursa ietvaros, tiks attīstīta un labiekārtota pagasta Lielupes ielas pļavas daļa, pagasta aktīvās atpūtas zonā, upes pusē, kurā tiks ierīkota dzīvnieku brīvdabas lielizmēra brīvpieejas voljērs - dzīvnieku pastaigas un fiziskas noslodzes īpaši ierīkota vieta;

³³ Publisko spēļu un rekreācijas laukumu reģistrācija <https://www.ptac.gov.lv/lv/pakalpojumi/publisko-spelu-un-rekreācijas-laukumu-registrācija>

- par sportu - Kalnciemā ir sporta bāze, kas nodrošina ar samērā labu sporta pakalpojumu, tāpat ir arī āra trenāžieri.³⁴³⁵

KOPĒJIE SECINĀJUMI:

- Drošība un apgaismojums ir absolūti prioritārie aspekti visām grupām.
- Nepieciešams zonējums starp aktīvajām un mierīgajām teritorijām.
- Skaidra vēlme pēc apstādījumiem, dabas un vizuāli sakārtotas vides.
- Būtiski nodrošināt pieejamību dažādām vecuma grupām, t.sk. cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.
- Identitātes un Kalnciema pilsētas rakstura saglabāšana ir svarīga – jāizvairās no pārmērīgas un nevietā esošas modernizācijas.
- Vēlama iespēja sociālām aktivitātēm (kafejnīcas, pasākumi), bet pievēršot uzmanību trokšņu līmenim.

2.2.Tirgus teritorijas Kalnciema centrā attīstības koncepta izstrāde – plāns un zonējums

Tirgus laukuma ainaviskās struktūras attīstības priekšlikums

No ainavas telpiskās struktūras viedokļa tika meklētas iespējas papildināt tirgus laukuma teritoriju ar jaunu telpisko struktūru, labiekārtojuma elementiem un apstādījumiem, ievērojot vietas kontekstu un respektējot nepieciešamās tirgus funkcijas. Tika ņemti vērā arī drošības aspekti, kā arī pēc iespējas saglabāti esošie kokaugi pieguļošajās teritorijās.

Viens no svarīgākajiem uzdevumiem ir izveidot tirgus laukumam jaunu identitāti, mazinot degradētas teritorijas iespaidu. Plānotajā ainavtelpā paredzētas gan atpūtas zonas iedzīvotāju rekreācijai, gan aktivitātes, kas veicina teritorijas attīstību kā jaunu satikšanās vietu. Tiek uzlabota arī tirgošanās funkcija un kopējā teritorijas funkcionalitāte, liekot uzsvāru uz daudzveidīgu izmantošanu ikdienā.

Plānotie labiekārtojuma elementi ietver solus un atpūtas platformas, atkritumu tvertnes, dzeramā ūdens brīvkrānu, apgaismojumu un publisko tualeti.

Labiekārtojuma struktūras izveide balstīta uz šādiem principiem:

- Tirgus funkcijas saglabāšana un uzlabošana – nodrošinot dažādas tirdzniecības iespējas gan no transportlīdzekļiem, gan no tirgošanās galdiem.
- Tirdzniecības nodrošināšana arī nelabvēlīgos laikapstākļos – izmantojot garāžas nojumus un veidojot papildu nojumus.
- Drošības aspektu uzlabošana – teritorijā jānodrošina kvalitatīvs apgaismojums un videonovērošana.

³⁴ Kalnciema sporta bāze <https://jnsp.lv/kalnciema-pagasts/>

³⁵ Brīvdabas āra trenāžieru uzstādīšana Jelgavas novada Kalnciema, Lielplatones, Sesavas un Jaunsvirlaukas pagastos <https://www.laukutiks.lv/brivdabas-ara-trenazieru-uzstadisana-jelgavas-novada-kalnciema-lielplatones-sesavas-un>

- Tranzīta un tirgus zonu funkcionāla nodalīšana – skaidri definējot segumu veidus un funkcionālās zonas, lai uzlabotu drošības izjūtu.
- Seguma nomaiņa – nepieciešams iekļāt kvalitatīvu, drošu un mūsdienu publiskās ārtelpas prasībām atbilstošu segumu.
- Komforts iedzīvotājiem un apmeklētājiem – nodrošinot tualeti, dzeramā ūdens krānu un drošu, skaidri nodalītu gājēju zonu ar labiekārtojumu.
- Tirgus laukuma attīstība kā publiskā ārtelpa un sociāla platforma – jāparedz multifunkcionāla izmantošana un atpūtas vietas dažāda vecuma iedzīvotājiem, kā arī iespēja pielāgot laukumu citiem pasākumiem.
- Vietas pievilcības palielināšana ikdienā – jāstrādā ar vietas identitāti un simboliem, nodrošinot vizuālu atpazīstamību, un sasaisti ar Kalnciema esošo raksturu.

Apstādījumu struktūras veidošanas pamatprincipi:

- Priekšroka tiek dota esošo kvalitatīvo apstādījumu saglabāšanai, saudzēšanai un kopšanai (pētījuma ietvaros veikta pieguļošo teritoriju apstādījumu apsekošana).
- Plānota trīs līmeņu apstādījumu struktūra – koki, krūmi un ziemcietes.
- Apstādījumos izmantotas daudzveidīgas augu sugas, lai veicinātu pilsētvides bioloģisko daudzveidību.
- Risinājumi grupēti, balstoties uz pieejamo brīvo platību ielu ainavtelpā, kur nav inženierkomunikāciju – tas noteicis gan izvēlēto apstādījumu veidu, gan sortimentu.
- Vietās, kur zemes joslas aizņemtas ar pazemes inženierkomunikācijām, paredzētas ziemciešu grupas, piemērotas konkrētajam pilsētvides mērogam un kontekstam.

Attēls. Tirgus laukuma konceptuālā risinājuma plānojums (autoru veidotais risinājums - Pielikums Nr.6)

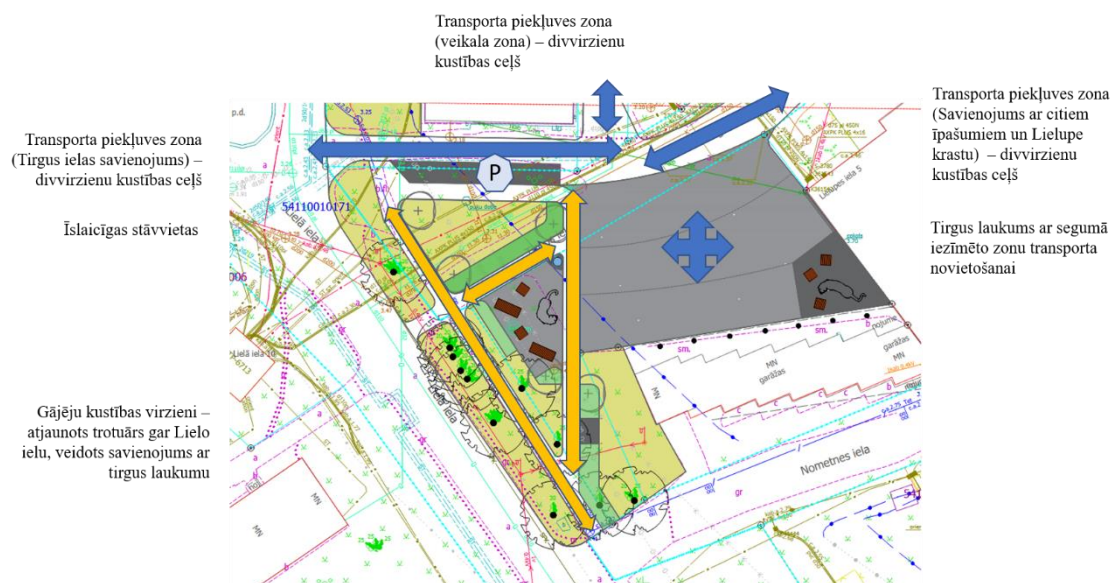
2.3. Transporta un gājēju kustības principu un shēmas izstrāde

Lai nodrošinātu funkcionālu transporta un gājēju kustību, kā arī optimizētu Tirgus laukuma izmantojamo platību un uzlabotu gājēju drošību, ir apvienotas divas transporta pārvietošanās zonas, veidojot vienotu piekļuvi no Lielās ielas uz Tirgus ielu. Šim nolūkam, nepieciešams divvirzienu ceļš.

Papildus tam, paralēli brauktuvei ir ierīkotas īslaicīgas stāvvietas, kas paredzētas taras pieņemšanas punkta apkalpošanai vai tirgus apmeklētājiem. Šīs stāvvietas piekļaujas gājēju trotuāram.

Savukārt pats Tirgus laukums kā multifunkcionāla telpa ir veidots ar vienotu segumu. Tikai ar nelielām līnijām ir iezīmētas zonas, kur iespējams novietot automašīnas tirdzniecības vajadzībām un kur paredzēta gājēju kustība.

Gājēju ērtībai ir veikti uzlabojumi esošajam trotuāram gar Lielo ielu, nomainot tā segumu, kā arī izveidots papildu savienojums ar Tirgus laukumu.

Turpmāk attīstot Tirgus laukuma labiekārtojumu, jāizvērtē kopējā transporta kustība pie Lielās ielas, veidojot ne tikai skaidri saprotamu savienojumu ar Tirgus ielu kā pilnvērtīgu krustojumu, bet arī plānojot drošas un funkcionālas transporta pārvietošanās zonas, kā arī skaidri nolasāmas stāvvietas.

2.4. Atsevišķo zonu, izmantojamo elementu un objektu apraksta izstrāde

Tirgus laukuma zona

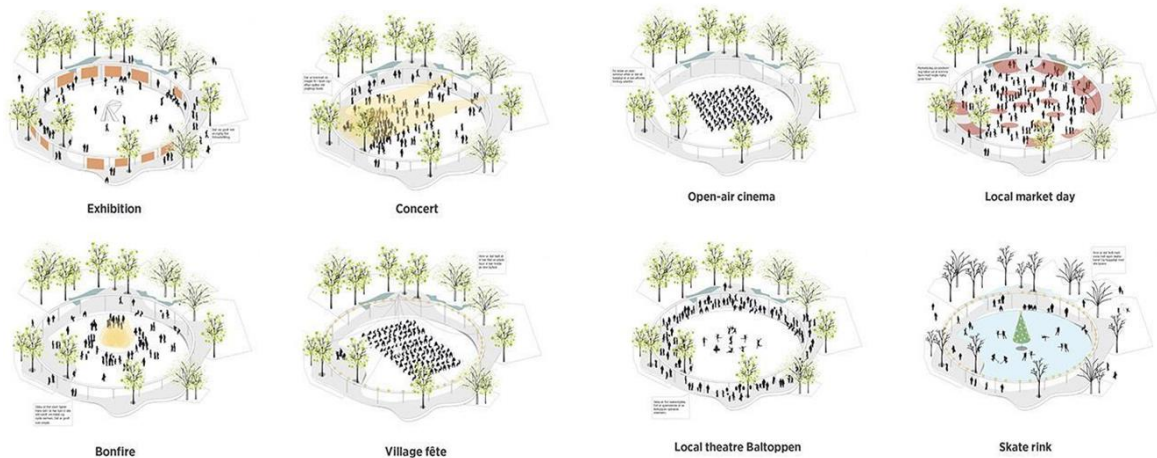
Tirgus laukuma teritorija paredzēta kā vienota, kvalitatīvi labiekārtota publiskā platforma, kas kalpo, ne tikai tirdzniecības norisei, bet arī kā kopienas sabiedriskās aktivitātes vieta. Tā būs multifunkcionāla, elastīgi izmantojama vide dažādu mēroga pasākumiem, svētkiem, kultūras un sociālajām norisēm, kā arī ikdienas saskarsmei un pilsētvides dzīves norisēm.

Laukuma segums plānots ar vienotu, vizuāli harmonisku segumu, vienlaikus integrējot rakstu vai faktūru, kas kalpo ne tikai estētiskam nolūkam, bet arī funkcionālai zonējuma norādei. Ar seguma palīdzību tiks iezīmētas atšķirīgas lietošanas zonas:

- autotransporta novietošanas joslas gar laukuma malām, kas tirgus dienās kalpos kā vietas tirdzniecībai no automašīnām;
- centrālā gājēju un aktivitāšu zona, kas paliek brīva no transporta un veidota kā dinamiska telpa gājēju plūsmai, sabiedriskai saskarsmei un atvērtiem pasākumiem.

Attēls. Seguma raksta spēle laukumā ar daudzveidīgo izmantošanu³⁶

Attēls. Multifunkcionāla laukuma darbības princips – daudzveidīgas aktivitātes³⁷

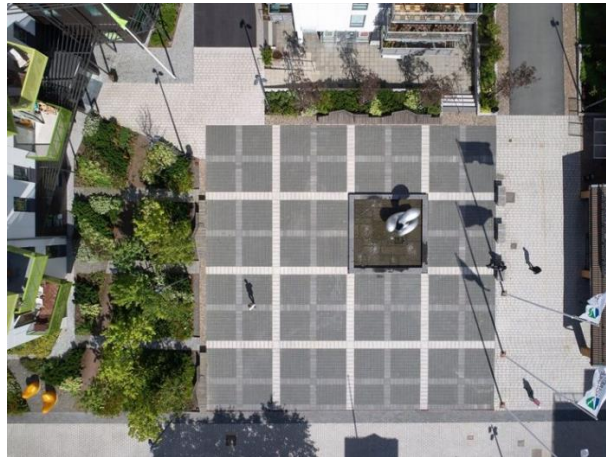
Šāda pieeja ļauj telpu uzturēt vizuāli skaidru, sakārtotu un uztverami strukturētu, vienlaikus saglabājot maksimālu funkcionalitāti dažādos scenārijos. Seguma materiālu izvēlē priekšroka tiks dota nodilumizturīgiem, salizturīgiem un viegli kopjamiem risinājumiem, kas piemēroti intensīvai publiskai lietošanai.

³⁶ This office renovation project focuses on flexible outdoor workspaces.

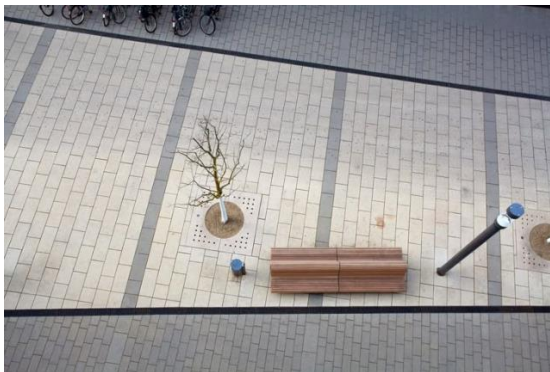
<https://www.rios.com/projects/800-900-culver-pointe/>

³⁷ Ballerup City Centre regeneration | C.F. Møller <https://worldlandscapearchitect.com/ballerup-city-centre-regeneration-c-f-moller/?v=85d1a9c488d7>

Laukums paredzēts kā atvērta pilsētvides zona, kas kalpo gan ikdienas lietojumam, gan svinīgiem notikumiem – tādējādi stiprinot vietas identitāti un kopienas piederības sajūtu.

*Attēls. Multifunkcionāls laukums*³⁸

Attēls. Seguma raksta izmantošana laukuma funkcionālām sadalījuma^{39 40}

³⁸ Råda torg (i.e. square) marks the center of Mölnlycke <https://landezine.com/rada-torg-by-mareld/>

³⁹ Rathausvorplatz Ober-Ramstadt <https://www.christine-bierschenk.de/projekte/rathausvorplatz-ober-ramstadt/>

⁴⁰ Gallery of Familistere Guise / h2o architectes – 5v <https://tectonica.archi/projects/entorno-del-familisterio-de-guise/>

Tirgošanas vietas ar transformējamām mēbelēm

Kalnciemā tirdzniecība notiek daudzveidīgās formās – gan tieši no automašīnām, gan izmantojot individuāli līdzīgas paņemtas tirgošanās letes. Lai uzlabotu kopējo tirgus organizētību un vizuālo kvalitāti, paredzēts ieviest papildus vienotus, funkcionālus tirdzniecības elementus, kas piemēroti mazajiem tirgotājiem un atbilst teritorijas kopējai stilistikai.

Tiek plānots izstrādāt transformējamu āra mēbeļu sistēmu, kas apvieno tirgus letes un atpūtas mēbeles funkcijas. Šādi elementi ikdienā var tikt izmantoti kā sēdvietas vai platformas, savukārt tirgus un pasākumu dienās – viegli pārveidoti par pilnvērtīgām tirgošanās virsmām.

Šāda pieeja:

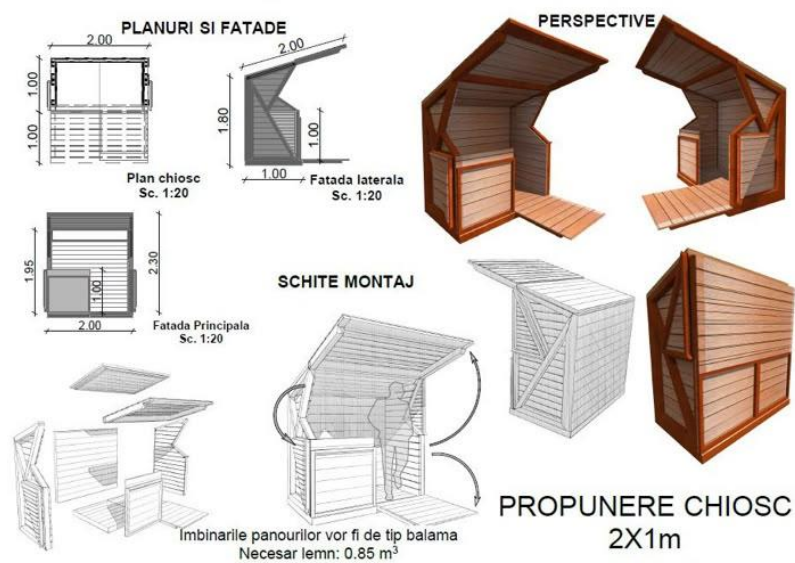
- nodrošina elastīgu publiskās telpas lietojumu;
- samazina nepieciešamību pēc pastāvīgām, telpu noslogojošām konstrukcijām;
- veicina ainavtelpas estētiku un kārtību tirdzniecības norises laikā;
- dod iespēju arī vietējiem mazajiem tirgotājiem vai mājražotājiem vienkārši un ērti uzsākt tirdzniecību bez nepieciešamības pēc savas aprīkojuma infrastruktūras.

Letes paredzēts veidot no izturīgiem un ilgtspējīgiem materiāliem (piemēram, termokoks, metāla stiprinājumi), izvēloties dizainu, kas harmoniski iekļaujas pilsētvidē, vienlaikus atvieglojot montāžu, demontāžu un uzturēšanu

Attēls. Transformējama tirgošanas vieta (TRH Market Stalls-Edit Architecture | Inhabitat - Green Design, Innovation, Architecture, Green Building) ⁴¹

⁴¹ Czech Green Market Stalls Create Greater Connection Between Vendors and Shoppers
<https://inhabitat.com/czech-green-market-stalls-create-greater-connection-between-vendors-and-shoppers/trh-market-stalls-edit-architecture-4/>

Attēls. Transformējamas tirgošanas letes ⁴²

Attēls. Transformējamas tirgošanas letes ⁴³

⁴² Chioscuri comert stradal/ Temporary street kiosk - Tiberiu Clipici
<https://www.behance.net/gallery/13032401/Chioscuri-comert-stradal-Temporary-street-kiosk#>

⁴³ Collapsible Kiosk with abstract windows <https://creationsgr.com/wp-content/uploads/2018/12/Seaport-District.jpg>

Bob Gundu, Shai Gil

Attēls. Transformējamas tirgošanas letes – atpūtas vietas ⁴⁴

Atpūtas vietas

Atpūtas zonas pie tirgus laukuma paredzēts veidot kā multifunkcionālas publiskās ārtelpas, kas pielāgojamas dažādiem lietošanas scenārijiem. Tās būs ne tikai vietas īslaicīgai atpūtai, bet arī sociālai mijiedarbībai, pasākumu norisei vai vienkārši nesteidzīgai uzturēšanās iespējai pilsētvidē.

Līdztekus tradicionālajiem soliņiem teritorijā paredzēts izvietot arī atpūtas platformas – zemus, plašus sēdēšanas elementus vai koka konstrukcijas, kuras iespējams izmantot dažādos veidos: sēdēšanai, atgulšanai, bērnu rotaļām vai nelielām neformālām aktivitātēm. Šāds pieejas veids veicina telpas elastīgu lietojumu, un piesaista dažādas vecuma grupas.

Papildus atpūtas zonā paredzēta arī dzeramā ūdens pieejamība – tiks uzstādīts dzeramā ūdens krāns, kas piemērots lietošanai gan ikdienā garāmgājējiem un apmeklētājiem, gan arī mājdzīvniekiem (tiks nodrošināta zema noteces iespēja vai atsevišķa dzirdināšanas vieta). Šāds risinājums īpaši nozīmīgs tirgus dienās, kad teritorijā pulcējas lielāks cilvēku skaits un pieaug nepieciešamība pēc ērtām un ilgtspējīgām ērtību infrastruktūrām.

Tiek plānots, ka atpūtas zonas integrēsies kopējā labiekārtojuma konceptā gan vizuāli, gan funkcionāli – ar dabīgām, videi draudzīgām apdares materiālu izvēlēm un saskaņotu krāsu paleti.

Labierīcību bloks

Nemot vērā apmeklējumu tirgus dienās un dažādos pasākumos, teritorijā īpaši svarīgi ir nodrošināt, pieejamas un funkcionālas publiskās labierīcības, gan tirgotājiem, gan apmeklētājiem. Plānots izveidot kompaktas, modernas labierīcības, kuras ekspluatējamas pasākumu un tirgus norises laikā. Šis mobils vai daļēji stacionārs bloks tiks novietots

⁴⁴ Story Pod by AKB <https://www.do-shop.com/blogs/architecture/78673411-story-pod-by-akb>

stratēģiski – viegli pieejamā, bet vizuāli integrētā vietā, teritorijas perifērijā un tuvumā apkalpojošai zonai (ir pieejams piebraukšanas ceļš).

Labierīcību blokā būs nodrošināta ūdens pieejamība, kā arī tualetes, kas atbilst mūsdienu higiēnas un pieejamības prasībām (ar iespēju pielāgot arī cilvēkiem ar kustību traucējumiem). Risinājums paredz vieglu apkopi, pietiekamu ventilāciju un vandālisma izturīgu, lai nodrošinātu kvalitatīvu un ilgtspējīgu lietošanu.

Šāds labierīcību nodrošinājums būtiski uzlabo kopējo lietotāju pieredzi un padara tirgus laukumu piemērotu arī mazajiem kultūras un sabiedriskajiem pasākumiem, paplašinot teritorijas funkcionālās iespējas.

Attēls. Mazais sanitārais konteiners tipa bloks⁴⁵

Vides objekti un teritorijas labiekārtojums

Lai stiprinātu Kalnciema identitāti un veicinātu vietas atpazīstamību, plānots turpināt un papildināt jau uzsākto sienu apgleznojumu tradīciju uz ēku fasādēm – blakus esošā īpašuma siena arī būtu papildināma ar gleznojumu un interaktīvas informācijas zonu. Mākslinieciskie sienu gleznojumi ne tikai veido vizuāli pievilcīgu pilsētvidi, bet arī atspoguļo lokālo kopienu un kultūras daudzveidību. Apgleznojumu tematika tiks sasaistīta ar vietas vēstures un dabas motīviem, tādējādi nostiprinot piederības sajūtu un unikālu vietas tēlu.

Papildus plānots izvietot lielizmēra vides objektus, piemēram, stilizētus kaķus (te var būt arī citi tēli – šis jārisina, veidojot mākslinieku plenēru), kas asociatīvi sasaucas ar Kalnciema tēlu un rada atmiņā paliekošus, spēles elementiem pietuvinātus akcentus publiskajā telpā. Šie objekti tiks veidoti no ilgtspējīgiem un vandalisma izturīgiem materiāliem un izvietoti kā orientieri vai atpūtas punkti, piemēram, pie tirgus laukuma un atpūtas zonā.

⁴⁵Sanitārais konteiners <https://toitoi.lv/lv/kategorija/konteineri/produkts/basic-line-wc-cap>

Attēls. Lielmēroga vides objekts – kaķis ⁴⁶

Attēls. Lielmēroga vides objekti ⁴⁷

Attēls – Lielmēroga vides objekti Bērnu slimnīcā ⁴⁸

Labiekārtojuma kopējā stilistika tiks konceptuāli sasaistīta ar Lielupes tuvumu, Kalnciema ķieģeļu ražošanas vēsturi un vietējo ainavu identitāti. Tiks izmantoti dabīgi materiāli, piemēram, dekoratīvi māla ķieģeļi, koks, dolomīts, kā arī ūdens motīvi (piemēram, viļņveida formas segumos, zilgani toņi nelielos arhitektūras elementos).

⁴⁶ PanoramicStudio - D JAI' LIFESTYLE COMMUNITY MALL

<https://panoramicstudio.myportfolio.com/d-jai-lifestyle-community-mall>

⁴⁷ Arts and culture <http://www.bbc.com/culture/story/20130920-bizarre-and-beautiful-pictures>

⁴⁸ Bērnu klīniskā universitātes slimnīca <https://www.bkus.lv/>

Krāsu paletē dominēs zemes toņi, siltas, sarkanbrūnas un smilškrāsas nianšes, kas sasaucas uz māla ieguvi un vietējo ražošanas vēsturi.

Attēls. Daudzveidīgas atpūtas zonas ar apstādījumiem

Attēls. Dzeramā ūdens brīvkrāni ⁴⁹

Apstādījumu zonas

Plānojot Tirgus laukuma labiekārtojumu, būtiski ir saglabāt esošos apstādījumus gar Lielo ielu. Tie ne tikai kalpo kā vizuāls un funkcionāls norobežojums starp ielu un publisko ārtelpu, bet arī veicina pilsētvides ilgtspēju, uzlabojot mikroklimatu un samazinot trokšņa līmeni.

Blakus esošo apstādījumu esamība veido noslēgtu un vizuāli harmonisku ainavtelpu, kas uzlabo uzturēšanās komfortu tirgus teritorijā. Šie elementi palīdz definēt telpas robežas un sniedz pozitīvu emocionālo pieredzi apmeklētājiem.

Tirgus laukumā paredzēta daudzveidīga stādījumu struktūra – gan dekoratīvi, ziedoši augi vizuālās pievilcības nodrošināšanai, gan augi ar nodalošu un aizsedzošu funkciju. Tie tiks

⁴⁹ Dzeramā ūdens brīvkrāni <https://balticwater.lv/products/elkay-lk4420bfludbevlg>

izvietoti, lai strukturētu telpu, radītu privātuma sajūtu atsevišķās zonās un norobežotu funkcionāli atšķirīgas teritorijas.

Zonās, kur zem zemes atrodas inženierkomunikācijas, paredzēta ziedošo ziemciešu joslu izveide. Šie augi ir piemēroti izvietošanai virs pazemes infrastruktūras, jo tiem ir sekla sakņu sistēma, kas neapdraud komunikāciju elementus, bet vienlaikus nodrošina estētisku un sezonāli mainīgu apstādījumu klātbūtni.

Attēls. Ziemciešu dobies publiskā ārtelpā ⁵⁰

Attēls. Apstādījumi publiskā ārtelpā ⁵¹⁵²

⁵⁰ Gallery of Freedom Square https://www.archdaily.com/989597/freedom-square-501-architects/6331fb417120022fb99e27d9-freedom-square-501-architects-photo?next_project=no

⁵¹ Castro Valley Redevelopment Strategic Plan + Implementation <https://www.wrtedesign.com/work/castro-valley-redevelopment-strategic-plan-implementation>

⁵² Rooftop garden at Clare Tower Senior Living Center, Chicago IL

2.5. Plānotās situācijas 3D vizualizācijas

Teritorijas attīstības konceptuālām plānojumam sagatavots 3D modelis, zemāk seko autoru sagatavotās vizualizācijas.

Attēls. Esošās situācijas foto (autoru foto, 2025)

Attēls. Plānotās situācijas modelis (autoru veidotais 3D modelis)

Attēls. Esošās situācijas foto (autoru foto, 2025)

Attēls. Plānotās situācijas modelis (autoru veidotais 3D modelis)

Attēls. Esošās situācijas foto (autoru foto, 2025)

Attēls. Plānotās situācijas modelis (autoru veidotais 3D modelis)

Attēls. Esošās situācijas foto (autoru foto, 2025)

Attēls. Plānotās situācijas modelis (autoru veidotais 3D modelis)

Attēls. Esošās situācijas foto (autoru foto, 2025)

Attēls. Plānotās situācijas modelis (autoru veidotais 3D modelis)

Pielikumu saraksts:

1. Pētījuma ietvaros izmantotie publiskās ārtelpas vērtēšanas kritēriji
2. Pētījuma teritorijas robeža uz kartogrāfiskā materiāla
3. Pētījuma teritorijas topogrāfiskai plāns
4. Esošās situācijas 3D modelis
5. “Attīstības darbnīcā” - darbnīcas darba kārtība
6. Tirgus laukuma konceptuālā risinājuma plānojums
7. Bērnu zīmējumi
8. Aptaujas dati

1. Pētījuma ietvaros izmantotie publiskās ārtelpas vērtēšanas kritēriji

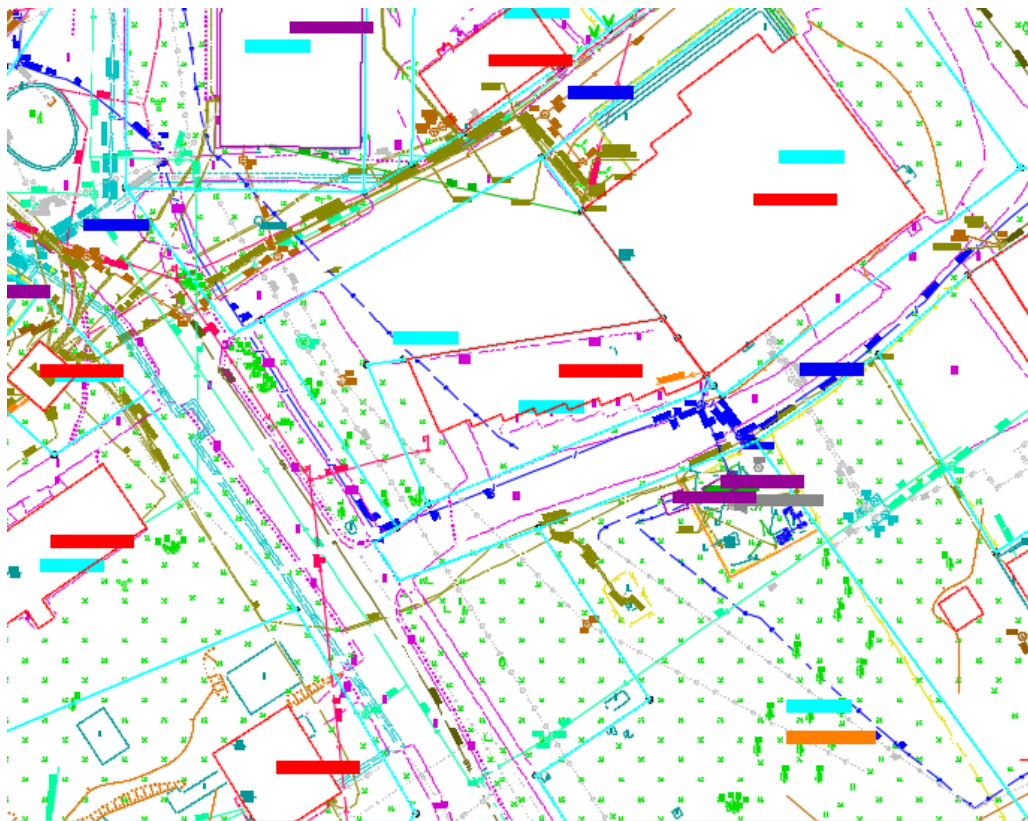
Kritēriji	Esošās vērtības un trūkumi	Vēlamie nākotnes elementi, aktivitātes vai risinājumi
Drošība (aizsardzība no transporta, negadījumiem; noziedzības un vardarbības; apgaismojums un novērošanas kameras, aizsardzība no nepatīkamas sajūtu pieredzes klimata dēļ (lietus, sniega, piesārņojuma u.c.)		
Labsajūta un komforts Iespēja brīvi pārvietoties gājējiem, vides pieejamība, iespēja paslēpties no nelabvēlīgiem laikapstākļiem. Kvalitatīvs un pietiekams labiekārtojums visām iedzīvotāju grupām.		
Aktivitātes un funkcionalitāte Daudzveidīga vietas izmantošana gan ikdienā, gan svētkos, iespēja vietu pielāgot dažādām aktivitātēm un dažādos gadalaikos. Vieta, kā sociālā platforma, satikšanās vieta.		
Vizuālais tēls un identitāte Labs un atpazīstams dizains, kas atspoguļo Kalnciema identitāti – vietas vizītkarte, patīkami skati, kvalitatīvi un pievilcīgi apstādījumi.		

2. Pētījuma teritorijas robeža uz kartogrāfiskā materiāla

— Objekta teritorijas robeža

3. Pētījuma teritorijas topogrāfiskai plāns

4. Esošās situācijas 3D modelis

5. “Attīstības darbnīcā” - darbnīcas darba kārtība

Pētījums “Revitalizācijas vajadzību izpēte degradētajai teritorijai Kalnciema pagasta centrā, Kalnciemā, Jelgavas novadā (situācijas analīze un attīstības koncepcijas izstrāde)”

IEINTERESĒTO PUŠU IESAISTES PASĀKUMS

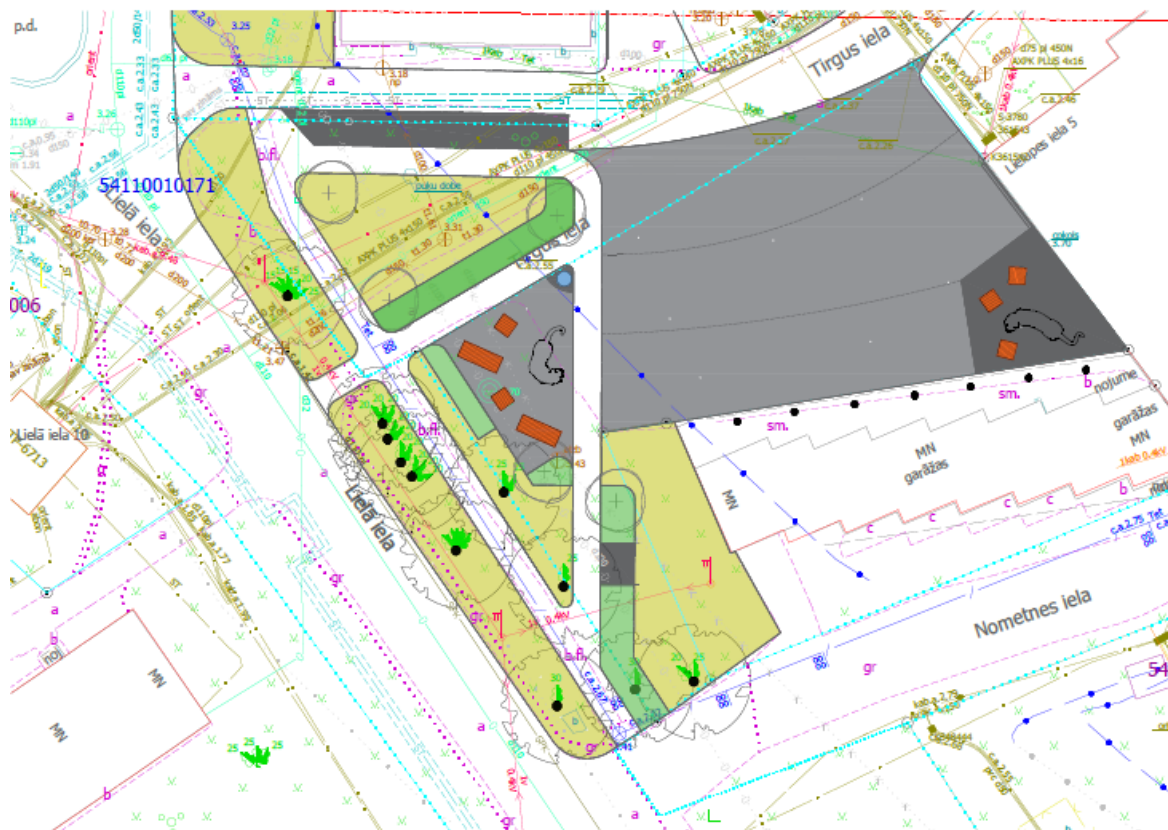
DARBA KĀRTĪBA

Datums: 2025.gada 9. maijs

Vieta: Kalnciema kultūras nams, Jelgavas iela 15, Kalnciema pagasts, Jelgavas novads

14.00 – 14.10	Uzruna, darba kārtība
14.10 – 14.30	Dalībnieku iepazīšanās, intereses sfēru iezīmēšana <i>Madara Markova, AIPI ainavu arhitekte-pētniece</i>
14.30 – 15.00	Teritorijas apskate, vērtību un problemātikas identificēšana <i>Madara Markova, AIPI ainavu arhitekte-pētniece</i>
15.00 – 16.00	Attīstības redzējuma veidošana un prezentēšana pa grupām <i>Natalija Nitavskā, AIPI ainavu arhitekte-pētniece</i>
16.00 – 16.30	Kafijas pauze
	Noslēgums

6. Tirgus laukuma konceptuālā risinājuma plānojums

7. Bērnu zīmējumi

Pielikums

Kalnciema skolēnu zīmējumi – Attēliem pievienoti autori un īss autora komentārs par zīmējuma veidā attēloto redzējumu tirgus laukuma attīstībai. Darbiņi veidoti ar skolotājas Ilonas Mellupas iesaisti 2025. gada pavasara semestrī.

Att. Būtu forši, ja tirgus laukuma tuvumā iekārtotu kaķu mājiņas (Autors – Gustavs, 9. klase)

Att. Varētu iekārtot zaļās zonas laukumu ar ugunsкура vietu (Autors – Marta, 7. klase)

Att. Kaķu mājas (Autors – Elizaveta, 6. klase)

Att. Tirgus laukumā vajag mazas mājiņas – stilīgas ar stikliem. Bet Lielupes krastā – Kalnciema ostu. Un, lai tur pietāj kuģīši un brauc pie mums ciemiņi. Un lai mēs varam ērti aizbraukt uz Jūrmalu vai Jelgavu (Autors – Diāna Jermolova, 1. klase)

Att. Es gribētu, lai tur aiz tirgus nav kaut kādas mājas, bet ir ierīkota Lielupes krasta promenāde. Ja tirgus paliek, tad lai tas reklamē, ka Lielupes krastā ir brīnišķīga zeltaina pludmale (Keita, 4. klase)

Att. Kalnciemā ir Lielupe un ļoti daudz dīķu – tāpēc arī vārds. Simbols Kalnciemam varētu būt – VARDE! Un vecajā tirgus laukumā es gribētu, lai ir milzīga Ziemassvētku egle. Un pats laukums bruģēts, kā Rīgā (Autors – Vincents, 4. klase)

Att. Interesantus kioskus – burbuļtējai, Donatiem un kulinārijas skolu, kurā arī bērniem mācītu gatavot garšīgas lietas (Autors – Alise, 3. klase)

Att. Skaistu kūku namiņu – kafejnīcu (Autors – Laura, 4. klase)

Att. Tirgus laukumā, lai būtu daudz kas bērniem. Gan par maksu, gan arī par velti (Autors – Anna Broka, 2. klase)

Att. “Bērnu pasauli” tirgus malā. Kamēr vecāki iepērkas, mēs atpūšamies, izklaidējamies (Autors – Agnese Jermolajeva, 3. klase)

Att. Kafejnīcu – lielu. Un kuģīšu piestātni, lai pie mums atbrauc tūristi (Jelgava – Jūrmala kuģītis) un garšīgi ietur maltīti (Autors – Tomass, 7. klase)

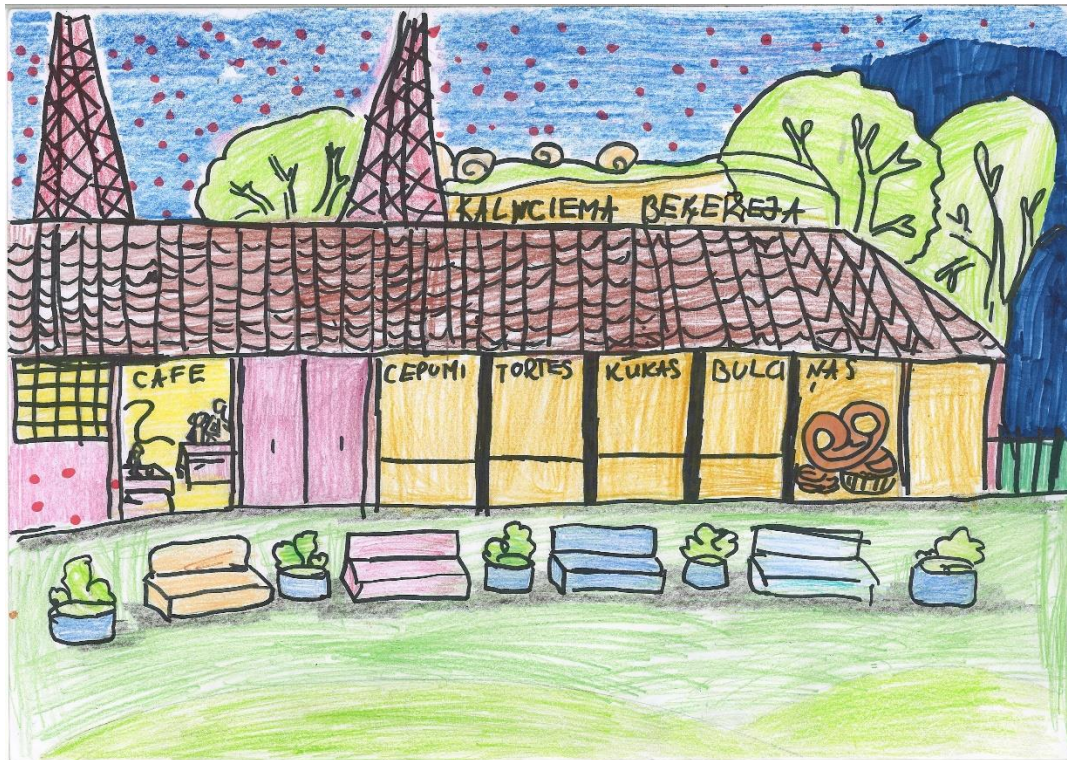
Att. Vajag kafejnīcu Kalnciemā. Blakus tirgus. (Autors – Jeļizaveta Tepļukova, 3. klase)

Att. Bērnu atpūtas laukumu (īpašu) ar saldējumu un kafejnīcu (Autors – Agnese Jermolajeva, 3. klase)

Att. Ļoti skaistu atpūtas zonu – ar batutiem, šūpuļtīkliem, groziem un Cafe (Autors – Jeļizaveta Tepļukova, 3. klase)

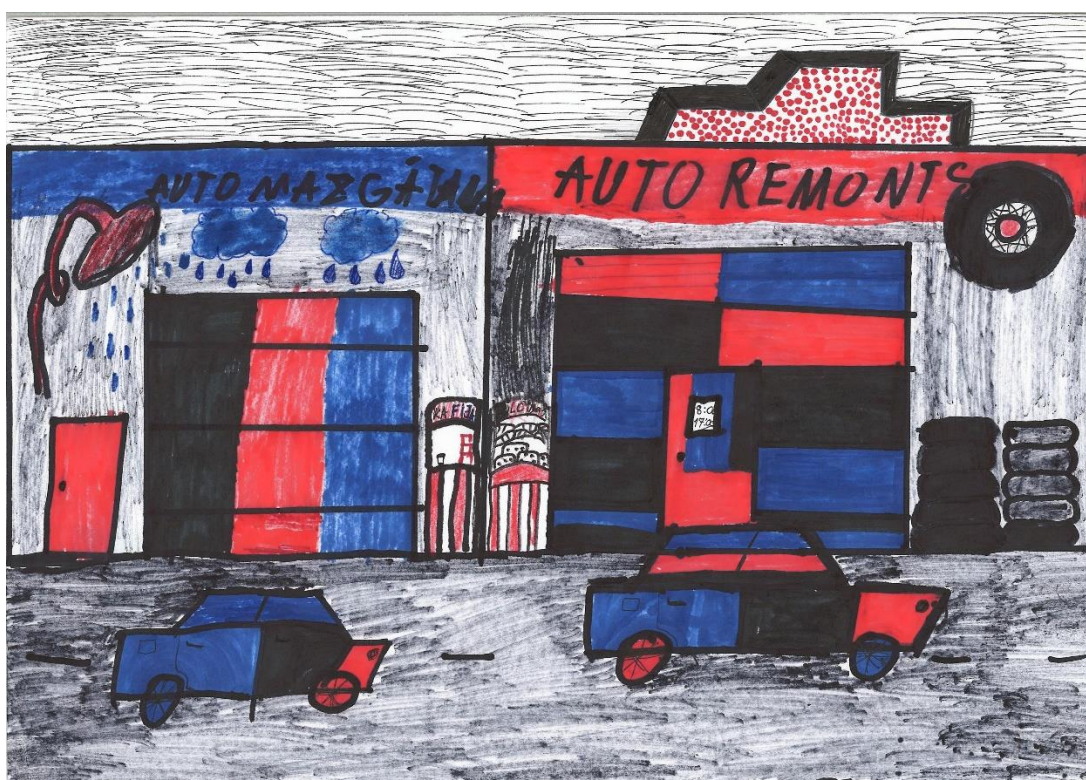
Att. Beķereju – lai vienmēr svaigas bulciņas, un Kalnciemā smaržo pēc maizītēm
(Autors – Diāna Jermdajeva, 1. klase)

Att. Modernu, stilīgu kafējnīcu ar taciņu, kas aizved uz terasi Lielupes krastā (kā
Jelgavā “Pilsētas elpa”) (Autors – Dominiks Strogļevs, 7. klase)

Att. Beķereju – maiznīcu. Ar meistarklasēm (lai ir telpas, inventārs) savējiem un tūristiem (Autors – Linda, 8. klase)

Att. Mani interesē tikai mašīnas. Lai ir autoserviss un vietas, kur nomazgāt ceļa putekļus (Autors – Anrijs, 7. klase)

Att. Vairāk zaļo augu līdz pat upes krastam un saldējuma namiņu. Āra kafejnīcu vasarā (Autors – Zlata, 2. klase)

Att. Stilīgas celtnes – viesnīcas vai dzīvokļus tiem, kuriem nav, kur dzīvot. Terasi uz jumta, lai var redzēt Lielupi un pļavas (Autors – Laura, 3. klase)

Att. Mazi jauki kioskiņi un noteikti – kafejnīca (Autors – Gabriela, 7. klase)

Att.

Kalnciemā vajag KINO (Autors – Gabriela, 6. klase)

8. Aptaugas dati – izdruka no ArcGis un ieskats anketas vizuālajā izskatā

Teritorijas attīstības aptauja

Pētījuma mērķis ir noskaidrot Kaļiņmeiņa iedzīvotāju vajadzības un vēlmes attiecībā uz attīstību teritorijā (īpašumam) dzimta centrā (teritorija starp Lielu, Tīngu, Nometnes ielām, attēls).

Mērķis ir nokārtot laukumu pārveidot par dzīvojamu un pievilcīgu vietu bērniem, ģimenēm, vietējai kopienai un viesiem.

Aptaujas laikā būs nepieciešams pievienot atbildus ar būtiskiem elementiem no centra teritorijas, līdz ar to aptaujas laikā nepieciešams doties uz attiecīgo teritoriju.

Attīstības teritorija

Interreg Europe programmas projekts „Labākā dzīve mazās un vidējās pašvaldībās: no starptautisku aktivitāšu līdz uzlabotām reģionālās stratēģijām/ InterRevita”, Nr. 01C0034
iešaušanas laiks: 13.12.2022. - 12.12.2026.

Projekta partneri: vadītājs partneris Nowy Dwor Mazowiecki, Ainares aizsardzības plāns (Polska), Lazio reģions (Itālija), Navarres zemes un eks. apgabuma iekšējās institūcija (Spānija), Romsēnre pašvaldība (Beļģija), Sītes reģiona pašvaldība (Lietuva), Jelgavas novada pašvaldība (Latvija).

Projekta kopējais izmaksas, EUR: 1 417 930,00, no tā ERAF finansējums 80% - 1 134 344,00, Jelgavas novada pašvaldības projekta daļa: 135 600,00, no tā ERAF finansējums 80% - 108 320,00, Jelgavas novada pašvaldības finansējums 20% - 27 080,00 EUR.

Interreg Europe

 **Co-funded by
the European Union**

InterRevita

Jūsu vecums

☐ 7-17 gadi	☐ 18-39 gadi	☐ 40-59 gadi
☐ 60 un vairāk gadi		

Jūsu nodarbošanās

Lūdzu atzīmējiet atbilstošāko

☐ skolnieks	☐ students	☐ bezdarbnieks
☐ strādājotais	☐ uzņēmējs	☐ pašvaldības pārstāvis
☐ pensionārs		

Jūsu dzīvesvieta

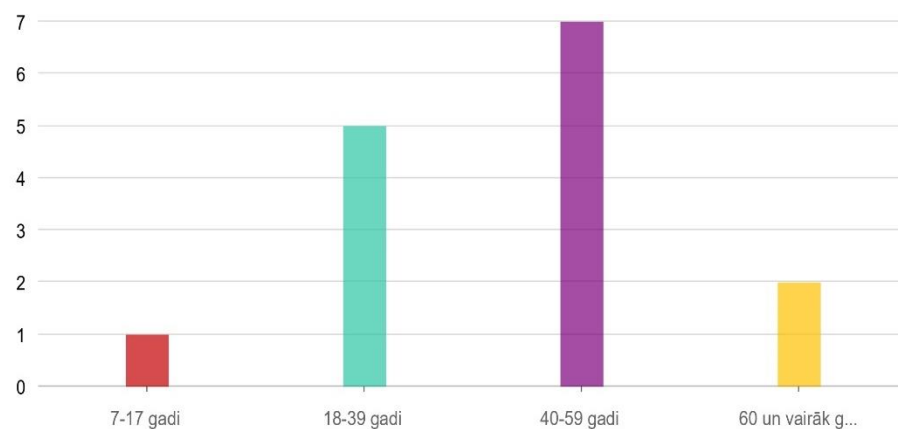
Aizmēijiet punktu kartē

Earth Community Maps Contribubutors, LandsatImagery, VISA, Esri, TomTom, Garmin, GeoTechn... Powered by Esri

Geogr. plat.:

Geogr. gar.:

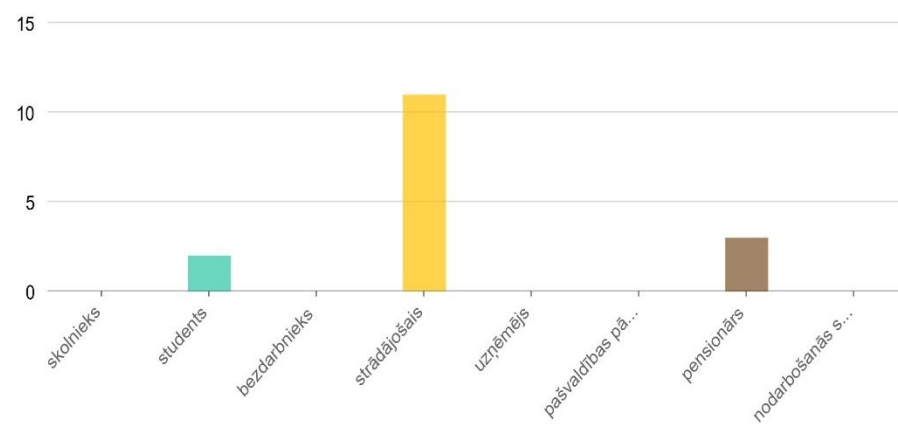
Jūsu vecums

Atbildes	Skaitis	Procenti
7-17 gadi	1	6,67%
18-39 gadi	5	33,33%
40-59 gadi	7	46,67%
60 un vairāk gadi	2	13,33%

Iesniegtās atbildes: 15 Izlaistās: 0

Jūsu nodarbošanās

Atbildes	Skaitis	Procenti
skolnieks	0	0%
students	2	13,33%
bezdarbnieks	0	0%
strādājošais	11	73,33%
uzņēmējs	0	0%
pašvaldības pārstāvis	0	0%
pensionārs	3	20%
nodarbošanās saistīta ar teritoriju un vides plānošanu	0	0%

Iesniegtās atbildes: 15 Izlaistās: 0

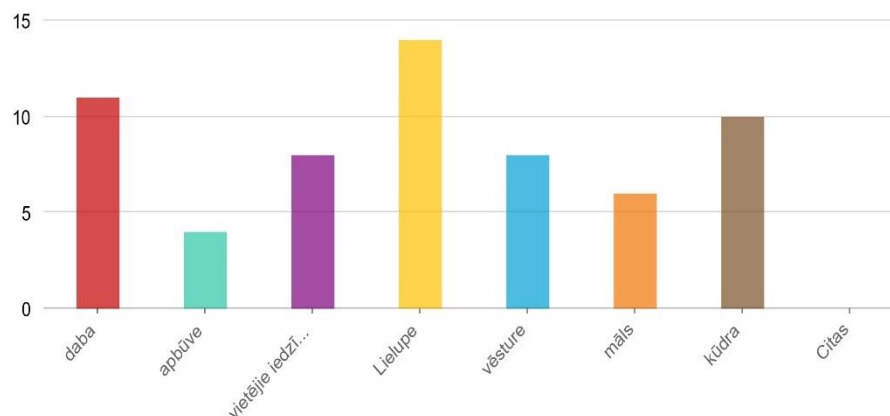
Ar kādu krāsu Jums asociējas Kalnciems?

Lai tiktu parādīts vārdu mākonis, nepieciešamais minimālais atbilžu skaits ir 20.

Atbilde	Skaitis
Zaļa	4
Zaļu	2
Zaļā	2
Зелёный	1
Zilgan zaļu	1
Zaļš un gaiši zils	1
Zaļš	1
Pelēcīgs skats	1
Oranža	1
Ar zilu/zaļu	1

Iesniegtās atbildes: 15 Izlaistās: 0

Kas, Jūsaprāt, ir galvenās Kalnciema vērtības ?

Atbildes	Skaitis	Procenti
daba	11	73,33%
apbūve	4	26,67%
vietējie iedzīvotāji	8	53,33%
Lielupe	14	93,33%
vēsture	8	53,33%
māls	6	40%
kūdra	10	66,67%
Citas	0	0%

Iesniegtās atbildes: 15 Izlaistās: 0

Ja izvēle ir "Citas", ierakstiet kādas

Šim jautājumam vēl nav atbilžu.

Lūdzu nofotografējiet elementus - Būtisks elements un saglabājams

Attēli: 3

Lūdzu nofotografējiet elementus - Elements, kas maināms

Attēli: 4

Lūdzu nofotografējiet elementus - Elements, kas demontējams (izņemams)

Attēli: 5

Kas iekļaujams vietas attīstības vīzijā – elementi, funkcijas?

Lai tiktu parādīts vārdu mākonis, nepieciešamais minimālais atbilžu skaits ir 20.

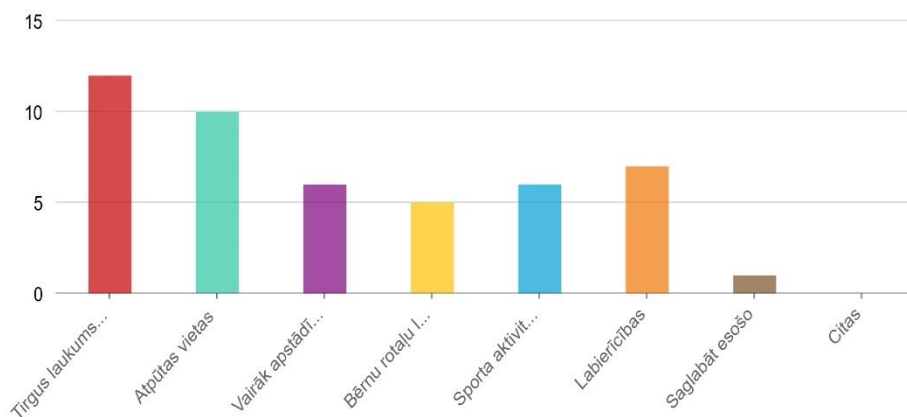
Atbilde	Skaitis
Uz zaļās zonas uzstādīt virvju trasi ar Kanādu laukumu , lielu lapeni ar galdiņiem un soliņiem . Ārā skatuve tirgus laukumā pie lielās sienas (ēkas).	1
Runājot par tirgus laukumu, nepieciešams uzstādīt dažus solus/galdus, kur tirgotājiem nolikt preci, lai nav jākrāmē uz zemes vai spaiņiem, kā tas redzēts.	1
Lielu ,daudzfunkcionālu nojumi.To izmantot var tirdzniecībai tirgus laikā ,bet citkārt izmantot kā vietu vasaras kino,sporta un atpūtas notikumiem.	1

Atpūtas soliņus, skaistas puķudobes vai pārvietojamas puķu vāzes no cementa vai laba plastikāta, 1
apstādījumus uz ilgāku laiku, vietā, kur var izjust dabu un sajūst patīkamus mirkļus, kā arī mazu bērnu stadiona apli, kur mazie var braukāt ar saviem skrejriteņiem, bet vecāki uz soliņiem sēž un pie skata.

Apgaismojumu, stāvvietas. Tirdziņā - nojumes. Lai atbilst mūsu teritorijas dabai. 1

Iesniegtās atbildes: 5 Izlaistās: 10

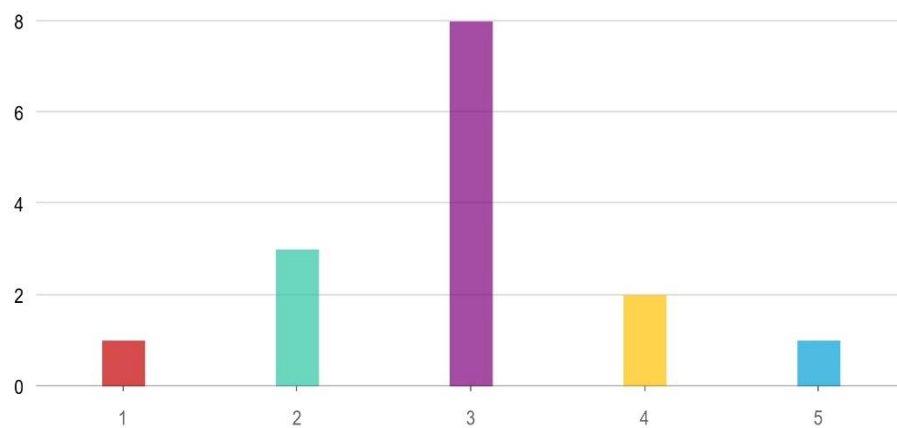
Kādas ir Jūsu vajadzības saistībā ar centra teritorijas attīstību?

Atbildes	Skaits	Procenti
Tirgus laukums (pirkšana / pārdošana)	12	80%
Atpūtas vietas	10	66,67%
Vairāk apstādījumu	6	40%
Bērnu rotaļu laukums	5	33,33%
Sporta aktivitātes	6	40%
Labierīcības	7	46,67%
Saglabāt esošo	1	6,67%
Citas	0	0%

Iesniegtās atbildes: 15 Izlaistās: 0

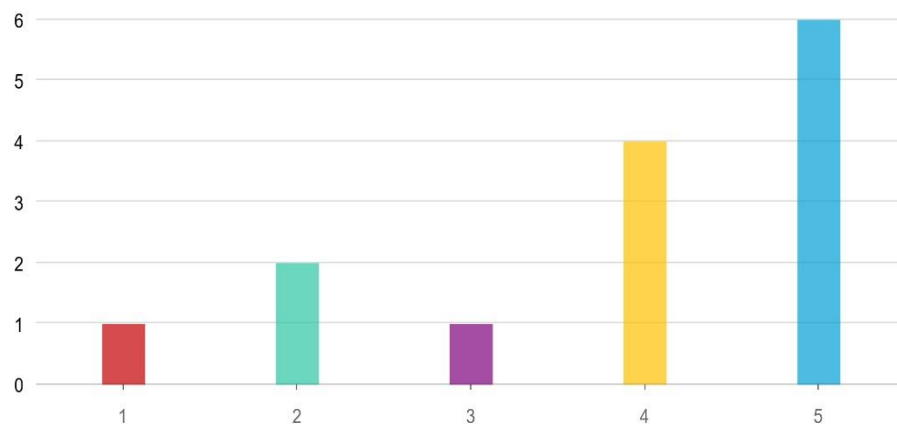
Kā Jūs vērtējat piekļuvi teritorijai ar auto, vai ir pietiekams...

Atbildes	Skaitis	Procenti
1	1	6,67%
2	3	20%
3	8	53,33%
4	2	13,33%
5	1	6,67%

Iesniegtās atbildes: 15 Izlaistās: 0

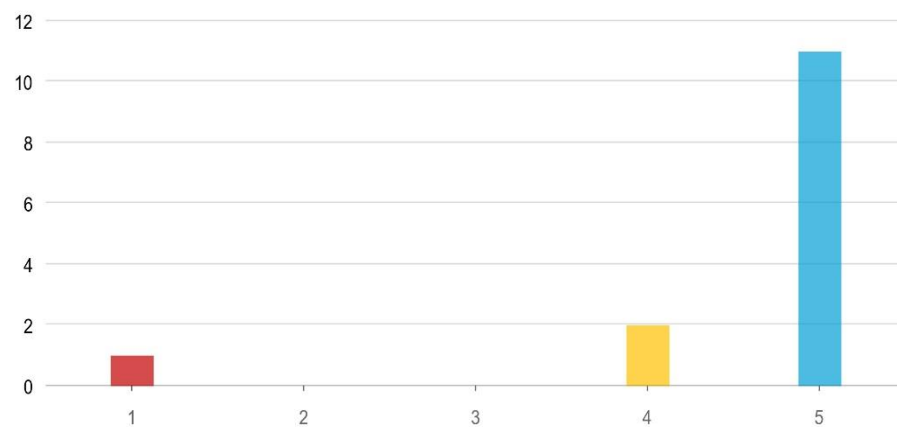
Kā Jūs vērtējat piekļuvi teritorijai ar velo?

Atbildes	Skaitis	Procenti
1	1	6,67%
2	2	13,33%
3	1	6,67%
4	4	26,67%
5	6	40%

Iesniegtās atbildes: 14 Izlaistās: 1

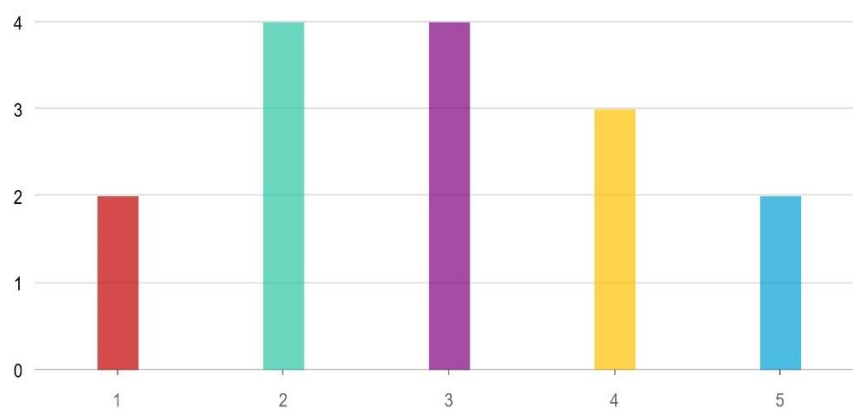
Kā Jūs vērtējat piekļuvi teritorijai ar kājām?

Atbildes	Skaitis	Procenti
1	1	6,67%
2	0	0%
3	0	0%
4	2	13,33%
5	11	73,33%

Iesniegtās atbildes: 14 Izlaistās: 1

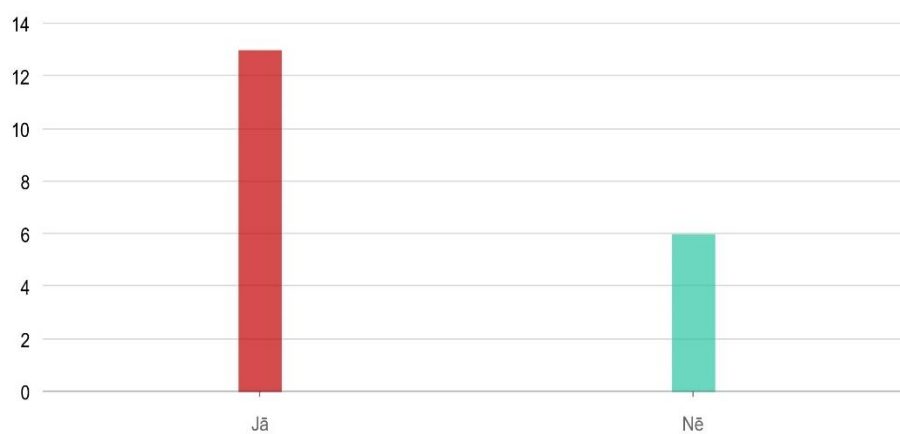
Kā Jūs vērtējat piekļūvi teritorijai ar starppilsētu autobusu?

Atbildes	Skaitis	Procenti
1	2	13,33%
2	4	26,67%
3	4	26,67%
4	3	20%
5	2	13,33%

Iesniegtās atbildes: 15 Izlaistās: 0

Vai Jūs būtu ar mieru piedalīties pasākumos, kuru laikā tiek izstrādāta attīstības...

Atbildes	Skaitis	Procenti
Jā	13	86,67%
Nē	6	40%

Iesniegtās atbildes: 14 Izlaistās: 1

Pētījums izstrādāts **Interreg Europe programmas projekta “Labāka dzīve mazās un vidējās pašvaldības: no starpreģionu aktivitātēm līdz uzlabotām revitalizācijas stratēģijām/ InterRevita, Nr. 01C0034** ietvaros. Projektu līdzfinansē Interreg Europe programma 2021–2027.

Ieviešanas laiks: 13.12.2022. – 12.12.2026.

Projekta partneri: vadošais partneris Nowy Dwor Mazowiecki, Ainavas aizsardzības plāns (Polija), Lazio reģions (Itālija), Navarras zemes un ēku apsaimniekošanas institūcija (Spānija), Roeselare pašvaldība (Beļģija), Šilutes rajona pašvaldība (Lietuva), Jelgavas novada pašvaldība (Latvija).

Projekta kopējās izmaksas, EUR: 1 417 930.00, no tā ERAF finansējums 80% - 1 134 344.00, Jelgavas novada pašvaldības projekta daļa: 135 400.00, no tās ERAF finansējums 80% - 108 320.00, Jelgavas novada pašvaldības finansējums 20% - 27 080.00 EUR.

Šī dokumenta saturs atspoguļo tikai autora(-u) viedokli un ir tikai viņu atbildība. Tas ne vienmēr atspoguļo Interreg Europe programmas, tās kopīgā sekretariāta vai vadošās iestādes viedokli. Ne Interreg Europe, ne Eiropas Komisija, ne kāda cita iestāde nav atbildīga par šeit ietvertās informācijas jebkādu izmantošanu.